

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö edistää yhteiskunnan toimivuutta ja väestön hyvinvointia huolehtimalla siitä, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä ovat laadukkaat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet sekä alan yrityksillä kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet. Hallinnonalan politiikkalohkoja ovat viestintäpolitiikka ja liikennepolitiikka sekä näitä tukevat liiketoiminta, tutkimus ja hallinto.

Toimintaympäristö

Yhteiskunnan toiminta perustuu merkittävässä määrin erilaisten sähköisten tieto- ja viestintäverkkojen hyödyntämiseen ja niiden mahdollistamien sähköisten palveluiden käyttöön. Teknologinen kehitys vaikuttaa olennaisesti viestintämarkkinoihin ja viestintäpolitiikkaan. Eri tekniikoiden konvergenssi, langattomat verkkotekniikat, ip-pohjainen verkkoarkkitehtuuri ja itseohjautuvat päätelaitteet ovat osa käynnissä olevaa toimintaympäristön muutosta, joka tulee huomioida viestintäpolitiikan valmistelussa. Toimintaympäristön muutokseen kuuluvat myös murroksessa olevat sisältö- ja muiden palveluiden käyttötottumukset ja tuotantotavat. Erityisen haasteellista on globaalissa toimintaympäristössä toimivan viestintäelinkeinojen toimintaedellytysten varmistaminen heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa sekä ilmastomuutoksen hillintään liittyvien kysymysten niveltäminen viestintäpolitiittiseen valmisteluun.

Lähivuosina liikenteen toimintaympäristöön vaikuttaa merkittäväällä tavalla ilmastonmuutos, sen hillintä ja siihen varautuminen. Toimintaa ohjaavat kestävä kehityksen periaatteet ja hallinnonalan ilmastopoliittinen ohjelma. Väylänpidon ja liikenteen tarpeisiin tuovat oman haasteensa kaksijakoinen aluekehitys, toisaalta kasvavat väestökeskukset ja toisaalta harvaanasutut alueet sekä väestön ikääntyminen. Resurssien käyttöä on pystyttävä tehostamaan palvelutason turvaamiseksi.

Viestintäpolitiikka

Tietoyhteiskunnan kehittäminen edellyttää aktiivista viestintäpolitiikkaa ja tietoyhteiskuntapolitiikkaa. Lähivuosina viestintäpolitiikalla haetaan välineitä toimivaan ja turvalliseen yhteiskuntaan sekä tehoa yritysten ja julkisen sektorin toimintaan. Tietoyhteiskuntapolitiikalla pyritään vastaamaan mm. julkisen sektorin tuottavuustavoitteisiin sekä innovaatiopolitiikan haasteisiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö koordinoi tietoyhteiskuntapolitiikkaa. Tietoyhteiskuntapolitiikassa keskitytään edellisen hallituksen aikana valmistellun tietoyhteiskuntastrategian käytännön toteutukseen. Toteutusta johtamaan on asetettu ministerijohtoinen neuvottelukunta, jonka tavoitteena on luoda Suomesta kansainvälisesti vetovoimainen, ihmisläheinen ja kilpailukykyinen osaamis- ja palveluyhteiskunta. Toteutettaviksi valittavilla toimenpiteillä helpotetaan arjen palveluiden saatavuutta, lisätään kilpailukykyä ja tuottavuutta, edistetään alueellista ja sosiaalista tasa-arvoa sekä turvataan julkisten palveluiden saatavuus ja laatu.

Viestintäpolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat Viestintäviraston määrärahat, valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen varatut määrärahat, sanomalehdistön tuki sekä Yleisradio Oy:n ulkomaille suunnattujen televisio- ja radiolähetysten kustannus-

ten korvaamiseen osoitettava tuki. Viestintäpolitiikan lohkolle esitetään määrärahoja yhteensä 19,2 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *viestinnän toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintä- ja tietoyhteiskunta-palveluita on saatavilla koko maassa.
- Yksityisyyden suoja, sananvapaus ja viestinnän moniarvoisuus sekä kansalaisten ja yritysten luottamus sähköisiin palveluihin säilyvät ja vahvistuvat.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tehokkaasti hyväksi tuottavuuden, arjen sujuvuuden, osaamisen ja kilpailukyvn parantamiseksi ottaen erityisesti huomioon ikääntyneiden ja erityisryhmien tarpeet.

Liikennepolitiikka

Liikennepolitiikan linjaukset on esitetty huhtikuussa 2008 eduskunnalle annetussa liikennepoliittisessa selonteossa. Selonteossa linjataan rahoituksen periaatteet ja pitkäjänteisyys, otetaan kantaa alueiden ja elinkeinon menestymisen tukemiseen, väestön sujuvaan liikkumiseen, ilmastonmuutoksen torjuntaan ja joukkoliikenteen edistämiseen sekä liikenneturvallisuuden parantamiseen. Erityisesti kehitetään valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti älyliikennettä vastaamaan liikenteen toimivuuden, ilmastonmuutoksen, turvallisuuden, tehokkuuden ja taloudellisuuden haasteisiin. Liikennepolitiikan painopistettä suunnataan asiakaspainotteiseen liikenneverkkojen ope- rointiin.

Liikenteellä on merkittävä osavastuu ilmastonmuutoksesta. Liikenteen ympäristövai- kutuksia hallitaan logistiikkaa tehostamalla, edistämällä joukkoliikennettä ja ympäris- töystävällisiä kuljetusmuotoja sekä yksityisautoilun hiilidioksidipäästöjä vähentämäl- lä. Maankäytön ja liikenteen suunnittelun yhteistyötä tehostetaan. Liikennepoliittisen selonteon mukaan investointiohjelma on raidepainotteinen. Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki nousee 10 milj. euroon. Haja-asutusalueilla pyritään turvaamaan joukkoliikenteen peruspalvelutaso.

Liikenteen toimialalla ylläpidetään ja kehitetään matka- ja kuljetusketjujen toimivuut- ta elinkeinoelämän kilpailukyvn ja väestön hyvinvoinnin turvaamiseksi ja paranta- miseksi. Toimialalla tulee samalla mahdollistaa turvallinen sekä ekologisesti, sosiaali- sesti ja taloudellisesti kestävä liikkuminen ja kuljettaminen. Ministeriön hallinnonalan harjoittamaa liikennepolitiikkaa toteutetaan liikenneväylien sekä liikenteen palvelujen palvelutasoa ylläpitämällä ja kehittämällä sekä vaikuttamalla muiden viranomaisten ja sidosryhmien toimiin, joilla on merkitystä liikennepolitiikalle. Eri liikennemuotojen tulee yhdessä muodostaa tehokas, turvallinen ja älykäs liikennejärjestelmä. Valtio- neuvoston liikenneturvallisuutta koskevassa periaatepäätöksessä on linjattu, että tieliik- kenteessä kuolleiden määrän tulee olla vuonna 2010 korkeintaan 250. Rautateiden henkilöliikenteen kilpailuttamismahdollisuuksia selvitetään sekä lähi- että kaukoliik- kenteen osalta.

Liikennepolitiikkaa toteuttavat Liikennevirasto ja Liikenteen turvallisuusvirasto. Mui- ta liikennepolitiikkaan käytettäviä määrärahoja ovat joukkoliikenteen palvelujen ostot sekä tuet, merenkulkuelinkeinojen tukeminen, ilmaliikenteen korvaukset ja tuet sekä tienpidon valtionavut. Liikennepolitiikan lohkolle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 1 679,3 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *liikenteen toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Toimiva liikennejärjestelmä edistää hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä varmistamalla toimivat matka- ja kuljetusketjut koko maassa hyödyntäen tehokkaasti kaikkia liikennemuotoja sekä älykkään liikenteen suomia mahdollisuuksia. Julkisen liikenteen toiminta turvaa arjen liikkumisen perusedellytykset kaikkialla Suomessa. Matka- ja kuljetusajat ovat ennakoitavissa ja liikkujat ovat informoituja. Kaupunkiseuduilla maankäyttö ja liikenne sovitetaan yhteen ja parannetaan joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä. Maaseudulla ja saaristossa liikkumisen ja kuljetusten peruspalvelut turvataan.
- Väylien kunto mahdollistaa turvallisen päivittäisen liikkumisen sekä tehokkaat kuljetukset.
- Suomi on liikenneturvallisuudeltaan Euroopan viiden parhaan maan joukossa.
- Liikenteen kasvihuonepäästöjä vähennetään. Liikenteen terveydelle ja luonnolle aiheuttamat haitat minimoidaan.
- Liikenteen toimialan tuottavuus ja tehokkuus paranee.

Hallinnonalan yhteiset tavoitteet

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *koko hallinnonalalle* seuraavat tavoitteet:

- Hallinnonala tukee toiminnallaan ilmastonmuutoksen hillintää sekä sopeutumista ilmastonmuutokseen.
- Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminta tukee hallitusohjelmassa esitettyjen viestintää ja liikennettä koskevien toimenpiteiden toteuttamista.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tehokkaasti hyväksi tuottavuuden ja kilpailukyvyyn parantamiseksi.
- Huolehditaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen liittyvien tehtävien toteuttamisesta.
- Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.

Tuottavuusohjelman vaikutukset

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toteutetaan hallituksen linjausten mukaisesti tuottavuustoimia, joiden yhteenlaskettu henkilöstötarvetta vähentävä vaikutus vuonna 2011 on 51 henkilötyövuotta.

Vuoden 2010 alussa toteutetun liikennehallinnon rakenteiden uudistaminen sekä tuottavuusohjelmassa tavoitteeksi asetetut henkilöstömäärän vähentämistavoitteet asettavat lähivuosina suuria haasteita hallinnonalan henkilöstöressurssien käytön suunnittelulle.

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tavoitteena on tuottaa suoritteita ja julkishyödykkeitä, joiden käyttämiseen sekä naisilla että miehillä on tasa-arvoiset mahdollisuudet.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, jonka

työilmapiiriä seurataan ja kehitetään myös tasa-arvonäkökulma huomioon ottaen. Tasa-arvonäkökulma otetaan huomioon valittaessa henkilöitä työryhmiin sekä rekrytoitaessa uutta henkilöstöä hallinnonalan virastoihin ja laitoksiin.

Määrärahat ja tuloarviot

Hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja 2 089,4 milj. euroa. Poliittikalohkoille ehdotetaan määrärahoja seuraavasti: hallinto ja toimialan yhteiset menot 350,5 milj. euroa, liikenneverkko 1 445,1 milj. euroa, liikenteen turvallisuus ja valvonta 35,4 milj. euroa, liikenteen tukeminen ja ostopalvelut 198,8 milj. euroa, viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen 19,2 milj. euroa sekä tutkimus 40,4 milj. euroa.

Liikenteen toimialan veronluonteisista maksuista suurimpia ovat meriväylien pidon kustannuksia kattava väylämaksu 68,5 milj. euroa, lentoliikenteen valvontamaksu 7,8 milj. euroa sekä Kerava—Lahti -oikoradan investointivero 4,6 milj. euroa. Liikenteen toimialalta kerättävistä muista maksuista suurin on radanpitoon käytettävä ratamaksu 39,2 milj. euroa. Liikenteen turvallisuusviraston maksutulot ovat yhteensä 82 milj. euroa, josta 66,4 milj. euroa on tieliikenteen toimialalta kerättäviä asiakasmaksutuloja.

Viestinnän toimialalta kerätään veroluonteisina maksuina 5,6 milj. euroa. Lisäksi Viestintävirasto saa muina maksutuloina 27,6 milj. euroa.

Hallinnonalan sekalaisen tulojen arvioidaan olevan 7,8 milj. euroa.

Trans European Transport Network eli TEN-hankkeisiin arvioidaan saatavan EU:n varoja noin 9,4 milj. euroa. Aluekehitysrahaston tavoiteohjelmiin arvioidaan saatavan EU- ja kansallisia varoja noin 9,8 milj. euroa.

Hallinnonalan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
31.10.20	<i>Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)</i>		
	— tilausvaltuus	15,0	-
	— muu valtuus	6,0	-
31.10.41	<i>Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— myöntämisvaltuus	2,7	-
31.10.79	<i>Jälkirahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	1 310,0	-
31.40.50	<i>Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— myöntämisvaltuus	65,5	-

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2009–2011

	v. 2009	v. 2010	v. 2011	Muutos 2010–2011	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	371 639	378 073	350 552	- 27 521	- 7
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 047	22 805	23 646	841	4
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	34	34	136	102	300
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	350 616	354 292	325 828	- 28 464	- 8
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	942	942	942	—	—
10. Liikenneverkko	1 624 663	1 534 882	1 445 142	- 89 740	- 6
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	148 435	91 589	86 162	- 5 427	- 6
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	992 652	894 243	898 397	4 154	0
34. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	13 033	13 033	0
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	3 347	2 000	2 700	700	35
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	23 000	23 000	23 000	—	—
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	34 396	28 950	28 350	- 600	- 2
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	63 700	63 700	0
78. Eräät väylähankkeet (arviomääräraha)	365 333	428 600	267 600	- 161 000	- 38
79. Jälkirahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	57 500	66 500	62 200	- 4 300	- 6
20. Liikenteen turvallisuus ja valvonta	23 908	33 480	35 385	1 905	6
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 908	33 480	35 385	1 905	6
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	195 122	205 256	198 819	- 6 437	- 3
42. Valtionavustus koulutuksesta (kiinteä määräraha)	841	841	841	—	—
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantaminen (arviomääräraha)	86 474	95 673	84 236	- 11 437	- 12
50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	887	800	800	—	—
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200	4 200	4 200	—	—
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	63 142	63 675	69 375	5 700	9
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	8 267	8 667	7 867	- 800	- 9
65. Junien kaukoliikenteen osto (arviomääräraha)	31 311	31 400	31 500	100	0
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	9 995	22 045	19 156	- 2 889	- 13
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 995	7 495	7 506	11	0
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500	500	500	—	—

	v. 2009 tilinpäätös 1000 €	v. 2010 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2011 esitys 1000 €	Muutos 2010—2011	
				1000 €	%
44. Valtionavustus suomalaisten televisio- ja radio-ohjelmien lähettämiseen ulkomaille (kiinteä määräraha)	2 000	1 350	1 350	—	—
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	500	12 700	9 800	- 2 900	- 23
50. Tutkimus	43 846	41 216	40 359	- 857	- 2
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	43 846	41 216	40 359	- 857	- 2
60. Liiketoiminta	6 000	—	—	—	—
(40.) Avustus Ilmailulaitokselle (siirtomääräraha 2 v)	6 000	—	—	—	—
(87.) Varustamoliikelaitos	—	—	—	—	—
(88.) Luotsausliikelaitos	—	—	—	—	—
(89.) Ilmailulaitos	—	—	—	—	—
Yhteensä	2 275 172	2 214 952	2 089 413	- 125 539	- 6

Henkilöstön kokonaismäärä 3 153 2 229 2 204

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö edistää yhteiskunnan toimivuutta ja väestön hyvinvointia huolehtimalla siitä, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä ovat laadukkaat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet sekä alan yritysillä kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet.

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 646 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon valtion televisio- ja radorahastosta saatava rahoitus.

Viestintäpolitiikan osastolle sijoitettu apulaisosastopäällikön erittelyvirka lakkauteen 1.1.2011 lukien.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti toiminnalleen vuodelle 2011 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluisa viestinnän ja liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita:

Tuotokset ja laadunhallinta

- Liikenne- ja viestintäministeriö kehittää rooliaan hallinnonalan strategisena toimijana.
- Hallinnonalan virastojen ja laitosten tulosohjausta kehitetään.
- Lainsäädäntöprosessi on selkeästi johdettu ja säädösvalmistelu on ammattitaitoista.

— Liikenne- ja viestintäpoliittisen lainsäädännön valmistelun tavoitteena on, että hankkeen vaikutukset on arvioitu oikein ja kattavasti.

Toiminnallinen tehokkuus

- Työn tuottavuuden kehittyminen 1 %.
- Kokonaistuottavuuden kehittyminen 2 %.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

— Työtyytyväisyys on vähintään 3,6 (asteikolla 1—5) (2009 toteutuma 3,5, 2008 toteutuma 3,1, 2007 toteutuma 3,1).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	20 358	23 105	23 946
Bruttotulot	311	300	300
Nettomenot	20 047	22 805	23 646
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 230		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 445		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 31.10.01 (1 htv)	114
Siirto momentilta 28.30.01. (Tilastokeskus, televiestintätilasto)	35
TAE-säästön tarkistus	5
Saimaan kanavan hoitokunnan henkilöstön (5 htv) siirto momentilta 31.10.01.	280
VES-vaikutukset	119
Muut muutokset	288
Yhteensä	841

2011 talousarvio	23 646 000
2010 III lisätalousarvio	77 000
2010 talousarvio	22 805 000
2009 tilinpäätös	20 047 000

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 136 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat siltä osin kuin niitä ei ole käytetty muiden määrärahojen lisäyksinä.

2011 talousarvio	136 000
2010 talousarvio	34 000
2009 tilinpäätös	34 000

29. *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 325 828 000 euroa.

2011 talousarvio	325 828 000
2010 III lisätalousarvio	4 821 000
2010 talousarvio	354 292 000
2009 tilinpäätös	350 616 258

40. *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 942 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan tukemiseksi sekä viestintävalmiuksia edistävien hankkeiden tukemiseksi.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi liikenne- ja viestintäalan museoiden tukemiseen sekä Suomen Ilmailuliitto ry:n toiminnan tukemiseen ja viranomaistehtävissä avustamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen hankkeisiin, joilla edistetään tietoyhteiskuntapalveluiden turvallista käyttöä ja itsesääntelytoimenpiteitä sekä erityisesti nuorten ja erityisryhmien viestintävalmiuksia tietoyhteiskunnassa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikenne- ja viestintäalan museot	459 000
Mobilia-säätiö	160 000
Suomen Ilmailuliitto ry:n tuki	193 000
Liikennealan yhteisöt	30 000
Viestintäalan yhteisöt	100 000
Yhteensä	942 000

2011 talousarvio	942 000
2010 talousarvio	942 000
2009 tilinpäätös	942 000

10. Liikenneverkko

Selvitysosa: Liikenneverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta ja vesiväylistä. Maantieverkon pituus oli 78 160 km, rataverkon pituus 5 919 km ja vesiväyliä pituus 16 183 km vuoden 2009 lopussa. Vastaava väyläomaisuuden kirjanpitoarvo oli maantieverkon osalta 14,9 mrd. euroa, rataverkon osalta 3,0 mrd. euroa ja vesiväyliä osalta 0,2 mrd. euroa.

Olemassa olevat liikenneväylät pidetään kunnossa *perusväylänpidon* toimin. Perusväylänpito sisältää väyliä päivittäisen hoidon ja ylläpidon, loppuun käytettyjen ra-

kenteiden korvaamisen, liikenteen ohjauksen sekä pienet investoinnit. Perusväylänpidossa asetetaan etusijalle teiden, ratojen ja vesiväylien jokapäiväinen liikennöitävyys, väyläverkon kunnosta huolehtiminen sekä turvallisuus ja ympäristö.

Perusväylänpidon rahoituksesta lähes puolet on sidottu pitkäkestoisiin indeksisidonnaisiin sopimuksiin, mikä kustannustason vaihteluiden vuoksi asettaa haasteen perusväylänpidon rahoitukselle, jossa indeksisidonnaisuutta ei oteta huomioon. Indeksisidonnaisuuden huomioon ottaminen on haaste myös kehittämishankkeiden toteuttamisessa. Vuosien 2005—2009 aikana maarakennusalan kustannustaso on noussut keskimäärin 4,3 % vuosittain, vaikka vuoden 2009 laman seurauksena myös maarakentamisen kustannukset alenivat 2 %. Kustannustason ennakoidaan talouden elpymisen myötä kohoavan. Alueellisia investointeja ja teemahankkeita toteutetaan lähinnä ulkopuolisen rahoituksen turvin.

Yksitystiet ovat tärkeä osa liikennejärjestelmää. Tavoitteena on pitää ne riittävässä kunnossa teiden varsien asujien kannalta sekä puukuljetusten turvaamiseksi.

Väylästäön kunnossapitoon jokapäiväisen liikkumisen turvaamiseksi käytetään yhteensä 472 milj. euroa, josta teihin 236 milj. euroa, ratoihin 180 milj. euroa ja meriväyliin 56 milj. euroa. Rannikon jäänmurron menot 35,3 milj. euroa on mitoitettu 650 toimintapäivän mukaan, jolloin jääpeitettä on Perämerellä sekä rannikkoseudulla. Väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvastaavuus arvioidaan olevan 95 % vuonna 2011, kun tuloissa otetaan huomioon momentilla 11.19.06 arvioidut väylämaksutulot. Edelleenkin maksun tarkoituksena on kattaa kauppamerenkulun väylien rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä alusliikennepalvelusta ja jäänmurtajien avustustoiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Korjaus- ja ylläpitoinvestoinnit ovat pääosin väylien kunnan turvaavia investointeja. Niihin käytetään noin 360 milj. euroa.

Älyliikenteen kansallisenstrategian toteuttaminen aloitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti ja sen kärkihankkeisiin varataan 20 milj. euroa. Tavoitteena on liikenneverkon ajantasainen asiakaspainotteinen operointi.

Tienpidossa keskitytään päivittäisten matkojen ja kuljetusten turvaamiseen kunnossapidon ja ylläpidon toimin sekä päätettyjen suurten investointien tehokkaaseen toteuttamiseen. Puukuljetusten edellytysten parantamiseen käytetään ohjelman mukaisesti 23 milj. euroa perusväylänpidon rahoitusta, josta 1,4 milj. euroa tulee Kainuun kehittämisrahasta. Huonokuntoisten sorateiden määrä vähenee näillä toimenpiteillä noin 200 km. Sen sijaan huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä lisääntyy 300 km ja huonokuntoisten siltojen määrä 20 sillalla. Kevyen liikenteen väylien kunto pysyy suunnilleen entisellään. Tienpidon rahoitus vähenee etenkin alemman tieverkon päällystämässä sekä siltojen korjauksissa, mikä johtaa korjausvelan lisääntymiseen. Tienpidossa pysyy haasteena päällystetyn tiestön kuluminen ja vauriot, siltojen kunto, liikenneturvallisuuden parantaminen taajamissa sekä toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen alueellisten investointien avulla.

Vesiväylänpidossa keskitytään kauppamerenkulun ja muun vesiliikenteen tarvitsemien vesiväylien ja liikennepalvelujen palvelutason ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä merenkulun turvallisuuden edistämiseen. Infrastruktuurin ylläpitäminen edellyttää päivittäisen hoidon ja ylläpidon lisäksi riittävää panostusta peruskorjaukseen ja kunnostukseen. Keskeisiä toimia ovat madaltumien poistaminen, meriliikenteen ohjauksen laitteistojen ja järjestelmien päivittäminen ja uusiminen, kiinteiden ja kelluvien turvalaitteiden, kanavien ja sulkurakenteiden sekä silta- ja uittojohteiden korjaukset.

Huonokuntoisten kauppamerenkulun väylien kilometrimäärä lisääntyy. Alusliikenne- palvelujen saatavuus pysyy hyvänä. Tarkistusmitattujen kauppamerenkulun väylien osuus nousee 93 prosenttiin.

Liikenneverkon kehittämishankkeilla parannetaan liikenneoloja. Vuonna 2011 käynnistetään tiehankkeiden E18 Haminan ohikulku, vt 8 Sepänkylän ohitustie, vt 19 Seinäjoen itäinen ohitus, ratahankkeiden Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen 2. vaihe ja Rovaniemi—Kemijärvi sähköistys sekä vesiväylähankkeen Uudenkaupungin meriväylä toteuttaminen. Vt 12 Tampereen rantaväylän suunnittelua jatketaan ja varaudutaan hankkeen aloittamiseen viimeistään vuonna 2012. Valtio osallistuu Länsimetron rakentamiseen kustannuksiin sovitun kustannusjaon mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikennevirastolle vuodelle 2011 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2009 toteutuma	2010 tavoite/ ennuste	2011 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus			
Ruuhkautuvat päätiet, km, enintään	200	200	200
Kaksi- tai useampiraiteisen rataverkon suhteellinen osuus keskeisestä rataverkosta, %	19	19	19
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukoliikenteessä, % (kaukoliikenteen junista myöhässä 5 min. määräasemalla)	4,36	4	4
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähiliikenteessä, % (lähiliikenteen junista myöhässä lähtö- tai pääteasemalla 3 min. tai yli)	1,44	1	1
Nopean, yli 160 km/h rataverkon pituus, km (henkilöliikenne)	675	795	873
25 tonnin akselipainon sallivien rataosien pituus, km (tavaraliikenne)	392	790	790
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h enintään (4 vuoden keskiarvo)	2,5	3,5	3,5
Ilman odotusta läpipäässeiden alusten osuus, % (4 vuoden keskiarvo)	97	90—95	90—95
Alusliikennepalveluiden saatavuus, %	99,6	99,5	99,5
Väylien kunto			
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	860	913	930
Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään	3 450	3 700	4 000
Soratiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään	3 070	3 200	3 000
Huonot ja erittäin huonot kevyen liikenteen väylät, km, enintään	240	330	320
Tienkäyttäjien tyytyväisyys pääteiden tilaan (1—5)	3,6	3,6	3,6
Tienkäyttäjien tyytyväisyys muun tieverkon tilaan (1—5)	2,8	3,0	3,0
Tienkäyttäjien tyytyväisyys talvihoidon tasoon (1—5)	3,3	3,3	3,3
Rataverkon kuntoindeksi (100=hyvä kunto)	89	88	88
Rataverkon yli-ikäinen päällysrakenne, km, (keskeinen rataverkko/muu rataverkko), enintään			
— ratakiskot	285/953	260/890	250/850
— ratapölkkyt	159/983	210/870	150/850
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikennerajoitukset (km), (keskeinen rataverkko/muu rataverkko), enintään	51/348	50/250	60/210
Kauppamerenkulun huonokuntoiset väylät (km), enintään	440	450	470
Liikenneturvallisuus ja ympäristö			
Junaliikenteessä ja kauppamerenkulussa kuolleet, lkm	0	0	0
Radasta aiheutuvat vahingot junaliikenteessä, kpl	4	5	5
Käytössä olevien tasoristeysten määrä valtion liikennöidyillä rataverkolla yhteensä, kpl	3 376	3 328	3 216
Kauppamerenkulussa tapahtuneet onnettomuudet Suomen aluevesillä, kpl (neljän vuoden keskiarvo)	34	33	33
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä Liikenneviraston toimin, kpl (perusväylänpito/kehittäminen)	50 (44/6)	36 (28/8)	36 (28/8)
Tieliikenteen pohjavesiriskit, km	104	103	100

Melulta suojattujen henkilöiden määrä, henkilöä/vuosi (perusväylänpito)	rata 40 tie 100	rata 196 tie 100	rata 0 tie 100
Melulta suojattujen henkilöiden määrä, henkilöä/vuosi (kehittäminen)	rata 120 tie 500	rata 380 tie 2000	rata 200 tie 1 670
Sähköistetyt rataverkon osuus, % rataverkon pituudesta	52	52	52
Merenmittauksen uudistaminen tärkeimmillä merikuljetusreiteillä, % (toteutusaste)	36	40	49
Tarkistusmitattujen kauppamerenkulun väylien osuus, %	88	91	93
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Tuottavuus ja taloudellisuus			
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	-1,3	2,4	4,9
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	-3,6	-0,7	0,5
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	91	78	79
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	89	101	101
Kustannukset, euroa/tiekm	11 500	11 900	12 000
Kustannukset, euroa/ratakm	69 700	71 500	74 200
Kustannukset, euroa/väyläkm	5 470	5 300	5 400
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN			
Työtyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,6	3,4	3,4
Henkilöstön määrä, htv	699	689 ¹	662

Seuraaviin taulukoihin on koottu Liikenneviraston tulot ja menot, väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot sekä kustannusvastaavuus.

Liikenneviraston menot ja tulot (milj. euroa)²

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Toimintamenot (01)	98,8	91,6	86,2
— Tulot toiminnasta	7,5	2,0	2,3
— Toimintamenot	106,3	93,6	88,5
— Hallinto	96,3	83,6	75,5
— T&K	10,0	10,0	13,0
Perusväylänpito (20)	984,9	894,2	898,4
Tulot	83,1	76,1	68,0
— Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot ³	32,5	24,8	17,3
— Ratamaksu	38,1	39,1	39,2
— Muut tulot	12,4	12,2	11,5
Menot	1 068,0	970,4	966,4
— Kunnossapito	459,3	453,6	472,1
— Liikenteen hallinta	42,0	43,9	44,3
— Ylläpito ja korvausinvestoinnit	443,3	391,9	359,8
— Merenmittaus	6,4	7,1	8,0
— Alueelliset investoinnit ja teemahankkeet ⁴	95,6	55,8	60,0

¹Liikenneviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston htv-tavoitteita on tarkistettu 1.1.2010 toteutetun virastouudistuksen yhteydessä.

²Liikennevirastolla on käytettävissään myös työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan momentilta 32.50.63 Kainuun kehittämisrahaa käytettäväksi Kainuun hallintokokeilualueen tienpitoon. Kainuun maakunnassa tienpito perustuu maakunnan ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin.

³Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot ovat kuntien maksuosuuksia tie- ja ratakkeista, EU:n rakennerahasto-ohjelmien rahoitusta sekä TEN-tukia. Vastaavat menot on budjetoitu lähinnä alueellisiin tienvestointeihin ja teemahankkeisiin sekä ratojen ylläpitoon ja korvausinvestointeihin.

⁴Alueelliset investoinnit ovat pieniä, lähinnä liikenneturvallisuusinvestointeja, joista alueet päättävät annettujen kehysten puitteissa. Hankkeet toteutuvat maakuntien kehittämisstrategioita ja hankkeista sovitaan maakuntien toteuttamisohjelmien yhteydessä. Vuonna 2011 rahoitetaan seuraavia käynnissä olevia valtakunnallisia teemapaketteja, satamien ja terminaalien tieyhteyksien kehittäminen, joukkoliikenteen edistäminen pääkaupunkiseudun säteittäisillä pääväylillä, pohjavesiohjelma, lyhyiden lauttaväylien silloitusohjelma ja maantielautojen hankintaohjelma.

— Suunnittelu	21,3	18,0	22,9
Kehittämisinvestoinnit (76, 77, 78, 79)	454,0	524,1	421,9
— Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	34,4	29,0	28,4
— Väyläverkon kehittäminen (77)	-	-	63,7
— Eräät väylähankkeet (78)	365,3	428,6	267,6
— Elinkaarirahoitushankkeet (79)	54,3	66,5	62,2
Nettomenot yhteensä	1 537,7	1 509,9	1 406,5
Bruttomenot yhteensä	1 628,3	1 588,1	1 476,8

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2009	2010		2011	
	toteutuma	arvio	muutos-%	arvio	muutos-%
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Ulkomaan tavaraliikenne rannikolla, milj. tonnia	81 558	83 000	1,8 %	85 000	2,4 %
Matkustajaliikenne, milj. matkustajaa	16,8	16,5	-1,8 %	16,5	0,0 %
Väylämaksut, milj. euroa	66 469	67 798	2,0 %	68 476	1,0 %
Väylämaksujen kustannusvastaavuus, %	96,5	87,5	-9,3 %	95,3	8,9 %

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 86 162 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin sekä
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenneviraston tehtävänä on vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävää kehitystä.

Liikennevirasto kehittää toimintaansa erityisesti koko liikennejärjestelmän näkökulmasta parantamalla liikennemuotojen yhteistoimintaa ja tuottavuusedellytyksiä yhdistetyssä virastossa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	106 325	93 584	88 422
Bruttotulot	7 485	1 995	2 260
Nettomenot	98 839	91 589	86 162
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	16 443		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	17 439		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet	-1 125
Siirto momentille 31.01.01. (1 htv)	-114
Siirto momentille 32.01.01. (1 htv)	-192
Siirto momentille 23.01.01. (1 htv)	-35
Saimaan kanavan hoitokunnan henkilöstön (5 htv) siirto momentille 31.01.01.	-280
Radanpidon isännöintipalvelujen siirto momentille 31.10.20	-4 000
VES-vaikutukset	426
VaEL-maksun muutokset	76
TAE-säästön tarkistus	2
Muut muutokset	-185
Yhteensä	-5 427

2011 talousarvio	86 162 000
2010 III lisätalousarvio	279 000
2010 talousarvio	91 589 000
2009 tilinpäätös	148 435 000

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 898 397 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) väylien hoidosta ja käytöstä, talvimerenkulun avustamisesta, merenmittauksesta, liikenteen hallinnasta, ylläpidosta ja korvausinvestoinneista, suunnittelusta, rakentamisesta (pl. kehittämisinvestoinnit) ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen,
- 2) toimintamäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina,
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen sekä
- 4) enintään 60 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja. Lisäksi momentille on nettobudjetoitu virastolle työnantajana maksetut tulot.

Selvitysosa: Kehittämisinvestoinneilla tarkoitetaan momenteilta 31.10.77, 78 ja 79 rahoitettavia väylähankkeita.

Momentin mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoituina tuloina 39,2 milj. euron ratamaksu. Liikennevirasto tulouttaa rataverolain perusteella momentille 11.19.03 yhteensä 4 600 000 euroa.

Suomi ja Venäjä sopivat joulukuussa 2009 Saimaan kanavan vuokrasopimuksen sisällöstä. Sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2011 ja se olisi voimassa 50 vuotta. Saimaan kanavan vuokraan kuuluu kiinteä perusosa, joka ensimmäisen 10 vuotta on

1,22 milj. euroa vuodessa sekä aluksen bruttovetoisuuden perusteella laskettava muuttuva vuokraosa. Vuokran määräytymisen pohjana käytetään Venäjän ilmoittamia, alueen vuokraamisesta Suomelle aiheutuvia kustannuksia. Saimaan kanavan vuokran arvioidaan olevan vuonna 2011 yhteensä noin 1,4 milj. euroa, joka perustuu 1,5 miljoonan tonnin tavarakuljetuksiin ja lisääntyvään matkustajaliikenteeseen. Tavara- ja matkustajaliikenteen yhteenlasketun bruttovetoisuuden arvioidaan olevan 2 295 000 tonnia. Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen Nuijamaasopimuksen mukaisesti Liikennevirasto vastaa myös Brutsnitshojen raja-aseman ja Suomen valtakunnanrajan välisen tieyhteyden ylläpidosta.

Hallitus antaa syksyllä 2010 eduskunnalle hallituksen esityksen Saimaan kanavan vuokraamista koskevan valtiosopimuksen hyväksymisestä. Hallituksen esityksen yhteydessä muutetaan lakia ja asetusta kanavamaksuista.

Perusväylänpidon menot ja tulot liikennemuodoittain vuosina 2009—2011 (milj. euroa)

	2009 toteutuma			2010 arvio			2011 esitys		
	brutto- menot	brutto- tulot	netto- menot	brutto- menot	brutto- tulot	netto- menot	brutto- menot	brutto- tulot	netto- menot
Tienpito	610	29	581	549	16	533	544	14	530
Radanpito	391	51	340	354	60	294	356	54	302
Vesiväylänpito	67	3	64	67	0	67	66	0	66
Yhteensä	1068	83	985	970	76	894	966	68	898

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Lisäys Saimaan kanavan vuokra	1 000
Radanpidon isännöintipalvelujen siirto momentilta 31.10.01.	4 000
Siirto momentille 32.50.63. Kainuun puuhuolto	-548
Siirto momentille 32.01.02. (1 htv)	-41
Palkkamuutos	39
Ratamaksun korotuksen poisto	3 500
Määrärahan tarkistus	-3 500
Muut muutokset	-296
Yhteensä	4 154

2011 talousarvio	898 397 000
2010 III lisätalousarvio	6 609 000
2010 talousarvio	894 243 000
2009 tilinpäätös	992 652 000

34. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 033 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen länsimetron rakentamiseen.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Länsimetro sisältää metron jatkamisen Ruoholahdesta Matinkylään. Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu vuoden 2010 arvioidun maanrakennuskustannusindeksin (ind. 140, lokakuu 2007 = 131,5) mukaan 800,0 milj. eu-

roon. Valtio osallistuu hankkeen rakentamiskustannuksiin enintään 30 prosentilla. Valtionavustuksen määrä on enintään 240,0 milj. euroa. Valtio maksaa valtionavustuksen vuosittain jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuonna 2010 arvioidut rakentamiskustannukset ovat noin 43,4 milj. euroa, josta valtionavustuksen osuus on enintään 13,033 milj. euroa. Rakentamisesta valtiolle aiheutuvat kustannukset ovat vuonna 2012 enintään 36,4 milj. euroa, vuonna 2013 enintään 53,4 milj. euroa, vuonna 2014 enintään 71,6 milj. euroa sekä myöhempinä vuosina enintään 65,6 milj. euroa. Luvut ovat ilman arvonlisäveromenoa.

Momentti on uusi.

2011 talousarvio	13 033 000
------------------	------------

41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) säännöllisen reittiliikenteen piirissä olevan sekä Mikkelin lentokenttien rakenteiden ja laitteiden investointeihin sekä ylläpitomenoihin. Investointiavustus saa olla enintään 90 % investointimenoista. Muiden avustusten yhteismäärä saa olla enintään 70 % käyttömenoista. Lisäksi määrärahaa saa käyttää Seinäjoen (Rengonharjun) lentokentän kunnossapitohallin ja siihen liittyvän rullauttien rakentamisen avustamiseen. Avustukset myönnetään kustannuksiin ilman arvonlisäveroa.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää vuonna 2011 Seinäjoen (Rengonharju) ja Mikkelin lentopaikkojen investointi- ja ylläpitomenoihin 1 milj. euroa ja Seinäjoen (Rengonharjun) lentokenttäinvestointiin 1,7 milj. euroa.

2011 talousarvio	2 700 000
2010 talousarvio	2 000 000
2009 tilinpäätös	3 347 000

50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen sekä
- 2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää haja-asutusalueiden teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen. Määrärahaa käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen ja pysyvän asutuksen sekä perustuotantotoiminnan tarvitsemien teiden avustamiseen niiden merkityksen suhteessa sekä puukuljetusten kannalta merkittävälle yksityisteiden avustamiseen.

Valtionapu kohdistuu ensisijassa teiden parantamiseen sekä lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen. Valtioapuun oikeutettuja teitä on noin 55 000 km, avustettavia kohteita on vuosittain noin 1 000 ja keskimääräinen avustus on 20 000 euroa. Tuen enimmäisosuus voi olla 75 % todellisista hyväksytyistä kustannuksista. Tavanomaisissa parantamiskohteissa tuen osuus on ollut noin 60 % ja erityiskohteissa, kuten silloissa, 75 %. Kuntien tuki kyseisiin kohteisiin on ollut noin 20 %. Avustettavia lauttapaikkoja on noin 20 kpl ja niihin käytettävä tuki on noin 2 milj. euroa.

Momentin nimike on muutettu.

2011 talousarvio	23 000 000
2010 talousarvio	23 000 000
2009 tilinpäätös	23 000 000

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen
- 2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen
- 3) tietä varten tarvittavien alueiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tiesuunnitelman hyväksymistä
- 4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen
- 5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen sekä
- 6) vesilain (264/1961) mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 24 760 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 3 490 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 100 000 euroa.

2011 talousarvio	28 350 000
2010 III lisätalousarvio	10 250 000
2010 talousarvio	28 950 000
2009 tilinpäätös	34 395 522

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 63 700 000 euroa.

Määrärajaa saa käyttää talousarviovuonna aloitettavien väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin. Liikennevirasto saa tehdä selvitysosassa eriteltyjä hankkeita koskevia sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle vuoden 2011 jälkeen menoja enintään 359,3 milj. euroa.

Selvitysosa: Vuonna 2011 käynnistyvät hankkeet budjetoidaan tälle uudelle momentille. Käynnissä olevat väylähankkeet budjetoidaan Eräät väylähankkeet momentille 31.10.78.

	Valmis liikenteelle	Kustannusarvio milj. €	Määräraha v. 2011 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Uudet väylähankkeet				
Tiehankeet				
E18 Haminan ohikulkutie	2015	180,0	5,0	175,0
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	2013	55,0	9,0	46,0
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	2014	63,0	3,0	60,0
Ratahankeet				
Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen II-vaihe	2015	90,0	40,0	50,0
Rovaniemi—Kemijärvi sähköistys	2011	24,0	2,0	22,0
Vesiväylähankkeet				
Uudenkaupungin meriväylä	2012	11,0	4,7	6,3
Uudet väylähankkeet yhteensä		423,0	63,7	359,3

	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuodesta 2011 lähtien
Vuoden 2011 sitoumukset	63,7	162,3	95,0	102,0	423,0
Yhteensä	63,7	162,3	95,0	102,0	423,0

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään seuraavaa:

E18 Haminan ohikulkutie. Hankkeen kustannusarvio on 180 milj. euroa (ind.130, 2005=100) ja H/K -suhde on 1,1. E18-tiellä on Haminan kohdalla liikenteellinen pulonkaula. Se on laatutasoltaan E18-tien huonoin jakso, koska liikenne joutuu kulkemaan katuverkossa. Liikennemäärä on 5 500—15 000 autoa/vrk, josta raskaan liikenteen osuus on yli 20 %. Liikenneturvallisuuksutilanne on huono. Liikenteen sujuvuusongelmat kärjistyvät keskustan kohdan tasoliittymissä, jotka ajoittain ruuhkautuvat. Vilkas läpikulkuliikenne ja erityisesti raskas liikenne aiheuttaa Haminan keskustassa paljon melu-, päästö- ja viihtyvyshaittoja. Rakennetaan uusi moottoritiejakso (15 km), joka ohittaa Haminan keskustan pohjoispuolelta. Hanke sisältää neljä uutta eritasoliittymää ja tarvittavat rinnakkaistiet. Hanke on tärkeä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja liikenneturvallisuuden kannalta.

Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie. Hankkeen kustannusarvio on 55 milj. euroa (ind.130, 2005=100) ja H/K -suhde on 1,6. Nykyinen valtatie läpäisee Sepänkylän taajaman (Mustasaaren kunnan keskus Vaasan pohjoispuolella), mikä muodostaa turvallisuusongelman, tuo melun ja päästöt taajaman keskelle ja on uhka pohjavesialueelle. Liikennemäärä on 9 000—15 000 autoa/vrk. Osuudella on seitsemät liikennevalot ja noin puolella osuudesta on 60 km/h nopeusrajoitus. Maankäyttö lisääntyy edelleen, eikä valtatieasoisia ratkaisuja voi tehdä nykylinjalle. Sepänkylän taajaman kohdalle rakennetaan 7,5 km:n pituinen ohikulkutie. Tien poikkileikkaus on nelikaistainen ja se sisältää neljä eritasoliittymää. Hanke mahdollistaa maankäytön kehittämisen Sepänkylässä ja parantaa työ- ja pitkämatkaisen liikenteen sujuvuutta sekä rauhoittaa Sepänkylää turvallisemmaksi ja viihtyisämmäksi.

Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie. Yleissuunnitelman mukainen kustannusarvio on 63 milj. euroa (ind.130, 2005=100) ja H/K-suhde on 1,8. Tiesuunnitelman laatiminen on käynnissä. Seinäjoen itäinen ohikulkutie on osa valtatieä 19 ja käsittää 18,5 km pituisen tieosuuden Seinäjoen eteläpuolelta Rengonkylästä Nurmoon. Tieosuus korvaa nykyisen Seinäjoen keskustan katuverkon kautta kulkevan tieyhteyden. Tieosuus on suunniteltu keskikaiteelliseksi ohituskäistatieksi, jolle toteutetaan 5 eritasoliittymää.

Seinäjoki—Oulu palvelutason parantamisen II vaihe on osa Seinäjoki—Oulu palvelutason parantamishanketta (kustannusarvio 550 milj. euroa), joka on käynnistynyt vuoden 2007 talousarviossa. Hankkeen kustannusarvio on 90 milj. euroa, joka mahdollistaa Seinäjoki—Kokkola välillä henkilöliikenteen nopeuden nosto 200 km/h ja tavara-liikenteessä akselipainojen nosto 25 tonniin. Lisäksi voidaan aloittaa Ylivieska—Oulu välin parantaminen. Koko hankkeen loppuunsaattaminen edellyttää myöhempinä vuosina vielä erillistä, 270 milj. euron lisärahoitusta.

Rovaniemi—Kemijärvi sähköistys. Hankkeen kustannusarvio on 24 milj. euroa. Hanke sisältää rataosan Rovaniemi—Kemijärvi (85 km) sähköistuksen. Radan sähköistystä voidaan hyödyntää sekä tavara- että henkilöliikenteessä. Sähköistystä voidaan hyödyntää myös mahdollisissa Soklin kaivoksen kuljetuksissa. Sähköistyshankkeet edistävät kuljetustapojen työnjakoa koskevien liikennepoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Ratojen sähköistuksen avulla varmistetaan rautatiekuljetusten kilpailukyvyn jatkuminen myös tulevaisuudessa. Sähkövetoiseen liikenteeseen siirtyminen vähentää hiilidioksidipäästöjen määrää ja siten hillitsee ilmastonmuutosta. Hankkeen hiilidioksidipäästöjä vähentävä vaikutus on Soklin kuljetusten käynnistymisestä riippuen 2 100—3 500 tonnia vuodessa. Hankkeen hyötykustannussuhde on ennustettujen raakapuun kuljetusmäärien ja nykyisen henkilöjunatarjonnan perusteella noin 0,6. Mikäli Soklin kaivos avataan ja sen kuljetukset kulkevat tällä radalla, on hyötykustannussuhde noin 1,2.

Uudenkaupungin meriväylä. Hankkeen kustannusarvio on 11 milj. euroa. Hanke käsittää väylän parantamisen 12,5 metrin. Uudenkaupungin väylä johtaa Yara-Suomi Oy:n ja Hepokarin satamiin. Satamien tuonnin ja viennin määrä yhteensä vuonna 2008 oli 1,0 milj. tonnia. Nykyisillä kuljetusmäärillä väylän parantamisen H/K-suhde on 2,0. Väylän parantamisen ennakoitaan lisäävän viennin kuljetusmääriä ja nostavan H/K-suhteen arvoon 4,6.

Momentti on uusi.

2011 talousarvio 63 700 000

78. Eräät väylähankkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 267 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuus

1) Liikennevirasto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa:

Hanke-erittely

	Valmis liiken- teelle	Sopimus- valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2011 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Keskeneräiset ja sopimusvaltuudella aloitetut väylähankkeet					
Tiehankkeet					
Mt 100 Hakamaentie, Helsinki	2009	100,0	97,0	0,1	-
Vt 6 Lappeenranta—Imatra	2012	177,0	143,4	23,0	10,6
Mt 101 Kehä I, Turunväylä—Vallikallio	2012	147,0	0,8	-	146,2
Vt 4 Kemin kohta ja sillat	2010	74,0	73,1	0,2	0,7
Vt 4 Lusi—Vaajakoski	2010	95,5	89,6	5,9	-
Vt 5 Lusi—Mikkeli	2011	42,0	34,1	7,9	-
Kilpilahden uusi tieyhteys	2011	25,0	-	-	25,0
E18 Kehä III, 1. vaihe	2011	50,0	-	-	50,0
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	2013	80,0	24,8	23,0	32,2
Vt 5 Päiväranta—Vuorela	2014	90,0	31,8	20,0	38,2
Vt 6 Joensuun kohta	2012	35,0	15,6	15,0	4,4
Ratahankkeet					
Ilmalan ratapiha	2011	115,0	98,5	9,0	7,5
Lahti—Luumäki palvelutason parantaminen	2011	210,0	208,1	1,9	-
Keski-Pasila palvelutason parantaminen	2010	39,2	12,7	19,2	7,3
Talvivaaran kaivoshanke	2010	40,0	20,0	20,0	-
Kehärata	2014	389,0	90,0	78,3	220,7
Seinäjoki—Oulu I-vaihe, jatko (VR)	2010	40,0	-	-	-
Seinäjoki—Vaasa, sähköistys	2011	20,0	-	-	20,0
Vesiväylähankkeet					
Haminan meriväylä	2010	18,3	8,0	10,3	-
Pietarsaaren meriväylä	2011	11,4	4,5	6,9	-
Porin Mäntyluodon meriväylä	2011	9,2	6,3	2,9	-
Yhteinen liikenneväylähanke					
Vt 14 Savonlinnan keskusta 1. vaihe	2011	20,0	16,0	4,0	-
Vt 14 Savonlinnan keskusta 2. vaihe	2013	80,0	5,0	20,0	55,0
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä		1 907,6	979,3	267,6	617,8

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuodesta 2011 lähtien
Aikaisempien vuosien ja vuoden 2011 sitoumukset	267,6	276,0	297,4	42,2	883,2
Yhteensä	267,6	276,0	297,4	42,2	883,2

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 480 milj. euroa.

2011 talousarvio	267 600 000
2010 III lisätalousarvio	13 800 000
2010 I lisätalousarvio	11 000 000
2010 talousarvio	428 600 000
2009 tilinpäätös	365 333 088

79. Jälkirahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 62 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen,
- 2) väylaverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin sekä
- 3) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa:

Hanke-erittely			Budjetoitu määrärahaa aiemmin milj. €	Määräraha v. 2011 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Jälkirahoitushanke					
Vt 4 Järvenpää—Lahti	1999	252,3	211,5	17,8	23,0
Elinkaarirahoitushanke					
E 18 Muurla—Lohja	2008	700,0	85,6	39,4	575,0
E18 Koskenkylä—Kotka moottoritie	2014	650,0	2,0	3,0	645,0
Kokkola—Ylivieska 2. raide	2014	660,0	2,0	2,0	656,0
Yhteensä		2 262,3	301,1	62,2	1 899,0

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)					Yhteensä vuodesta 2011 lähtien
	2011	2012	2013	2014—	
Aikaisempien vuosien ja vuoden 2011 sitoumukset	62,2	45,7	55,2	1 798,1	1 961,2
Yhteensä	62,2	45,7	55,2	1 798,1	1 961,2

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 1 345 milj. euroa.

Momentin nimike on muutettu.

2011 talousarvio	62 200 000
2010 talousarvio	66 500 000
2009 tilinpäätös	57 500 000

20. Liikenteen turvallisuus ja valvonta

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuuden ja valvonnan arvioidaan olevan melko hyvällä tasolla. Nopea teknologinen kehitys on parantanut liikenteen turvallisuutta ja myös ympäristöystävällisyyttä.

Tieliikenteen turvallisuus on parantunut hitaasti kymmenen viime vuoden aikana. Sitä ennen oli erittäin myönteinen kausi. Viime vuosikymmenellä tieliikenteen onnettomuuksissa on vuosittain kuollut 350—400 ihmistä - poikkeuksena kuitenkin vuosi 2009, jolloin tieliikenteessä kuoli Tilastokeskuksen mukaan 281 ihmistä. Kaupallises-

sa merenkulussa ja rautatieliikenteessä ei ole sattunut viime vuosina kuolemaan johtaneita onnettomuuksia. Myös lentoliikenteessä turvallisuustaso on säilynyt hyvänä lukuun ottamatta viime aikoina harrasteilmailussa tapahtuneita useita vakavia onnettomuuksia erityisesti ultrakevyiden koneiden osalta.

Rautatieliikenteessä mahdollisia muutoksia aiheuttaa kansallisen tavaraliikenteen kilpailun alkaminen, kansallisen henkilöliikenteen todennäköinen avautuminen kilpailulle sekä yksityisraiteiden haltijoiden aseman ja roolin muuttaminen rautatielainsäädännön muuttamisen yhteydessä. Rautatieliikenteen ympäristöystävällisyys ja turvallisuus lisäävät rautatiekuljetusten kysyntää tavaraliikenteessä. Uusien toimijoiden tullessa rautatieyrityksiksi ja rataverkon haltijoiksi, saattavat haasteet turvallisuustason säilyttämiseksi entisellä korkealla tasolla olennaisesti lisääntyä.

Alusliikenne on lisääntynyt Suomen ja Itämeren vesialueilla viime vuosina. Erityisesti liikenne Suomenlahdella ja öljykuljetukset Venäjän öljysatamista ovat lisääntyneet. Merenkulun turvallisuuteen vaikutetaan merkittävästi mm. alusliikenteen valvonnalla sekä luotsauspalvelulla.

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 35 385 000 euroa.

Momentin määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa liikennejärjestelmän sääntely- ja valvontatehtävistä, edistää liikenteen turvallisuutta ja kestävästä kehitystä liikennejärjestelmässä sekä tuottaa liikenteen viranomaispalveluja.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikenteen turvallisuusvirastolle vuodelle 2011 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluisa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhtenäisiä tavoitteita:

Tulostavoite	2009 toteutuma	2010 tavoite	2011 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Liikenneturvallisuus			
Kaupallisen lentoliikenteen kuolemaan johtaneet onnettomuudet, kpl	0	0	0
Kaupallisen merenkulun kuolemaan johtaneet onnettomuudet, kpl	0	0	0
Suomalaisille aluksille tapahtuneet onnettomuudet, kpl enintään (neljän vuoden keskiarvo)	25 ⁵	28	28
Suomen aluevesillä tapahtuneet onnettomuudet, kpl enintään (neljän vuoden keskiarvo)	25 ⁵	33	33
Kaupallisen rautatieliikenteen kuolemaan johtaneet onnettomuudet, kpl	0	0	0
Valvontatoimenpiteet			
— Lentoliikenteen asematasotarkastukset, kpl	122	120	120
— Lentoasemien turvatoimien tarkastukset, kpl	49	47	47
— Tieliikenteen katsastustoimipaikkojen valvontatapahtumat (sis. dokumenttivalvonnan, toimipaikoilla tehdyt tarkastukset ja ajoneuvojen tarkastukset), kpl	-	-	300

⁵Tavoiteasetannan muutoksen ja uuden seurantajärjestelmän vuoksi vuoden 2009 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

— ADR-koulutusvalvontakäynnit, kpl	62	50	50
— Rautatiealan valvontatoimenpiteet, kpl	33	30	30
Palvelukyky ja laatu			
Läpäistään kansainväliset auditoinnit tai korjataan poikkeamat määräaikoihin mennessä.		toteutuu enintään 2	toteutuu enintään 2
Ulkomailla pysäytettyjen suomalaisten alusten määrä, kpl	2		
Katsastustoimipaikat, joissa ajoneuvojen hylkäysprosentit eivät perusteettomasti poikkea enemmän kuin -3 tai +7 %-yksikköä maan keskiarvosta, %	84,0	83,0	83,0
Autokouluoppilaiden tutkintomenestys (asteikko 1—5)	3,21	3,23	3,23
Hakemusasioiden käsittelyajat			
Ilmailun lupakirja- ja kelpuutushakemusten käsittelyaika, 14 vrk kuluessa, %	92,9	90	90
Merenkulun pätevyysasiakirjojen käsittelyaika, 14 vrk kuluessa, %	-	70	70
Turvallisuusneuvonantajakojeiden käsittelyaika, pv, keskiarvo	2,04	3	3
Valmistussarjan viimeisille ajoneuvoille myönnettävät poikkeusluvut käsitellään tavoiteajassa (2 vkoa), %	92,5	-	90
Rautatiejärjestelmän yhteentoimivuuden teknisten eritelmien täytäntöönpanoaika, kk	6	6	6
Sähköisten asiointipalvelujen käyttö			
Keskeisten tietojärjestelmien (ATJ ja LTJ) käytettävyytaso	heikko	hyvä	hyvä
Sähköisten palveluiden määrä	-	lisääntyy	lisääntyy
INSJÖ on otettu vuoden 2011 aikana Suomessa teknisesti käyttöön ja 5 merkittävää varustamoaa käyttää sitä	-	-	toteutuu
Keskeisten asiakas- ja sidosryhmien tyytyväisyys			
Keskeisten asiakas- ja sidosryhmien tyytyväisyystaso	-	hyvä	hyvä
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Ennustettujen yksikkökustannusten toteutuminen (ennustetut yksikkökustannukset toteutuvat pääsuoritteissa)	-	4/5	4/5
Projektien aikataulujen ja budjettien toteutuminen	-	7/10	7/10
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	-	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	-	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	90	99	96
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	105	105	128
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA			
Työtyytyväisyys (asteikko 1—5)	-	3,2	3,2
Henkilöstön määrä, htv	-	531 ⁶	516

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon momentille 11.19.05 budjetoitu lentoliikenteen valvontamaksu, josta arvioidaan kertyvän tuloja 7 800 000 euroa. Ajoneuvoverotustehtävän menot ovat 14 177 000 euroa.

Ajoneuvoliikennerekisterin kokonaisuudistuksen kustannusarvio on 36,3 milj. euroa (vuosina 2000—2012). Hanke valmistuu vuoden 2012 aikana. Hankkeesta toteutetaan viimeisenä vaiheena kuljettajatietojärjestelmien (KT1) kehittäminen, johon on vuosille 2009—2012 varattu 7 816 000 euroa. Vuodelle 2011 kuljettajaprojektien menoja kohdistuu yhteensä 2 814 000 euroa. Hankkeeseen kuuluvien ja jo valmistuneiden hankkeiden käyttöönoton varmistaminen toteutetaan käyttöönottoprojekteissa, joihin on varauduttu 20 milj. eurolla (vuosina 2004—2012). Vuodelle 2011 käyttöönottoprojektien menoiksi arvioidaan 4,5 milj. euroa.

Vuoden 2011 IT-projekti-, ylläpito- ja käyttökustannukset ovat kaikkiaan 21,5 milj. euroa.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee kaksi henkilötyövuotta tuottavuustoimien vuoksi. Tämä on otettu huomioon maksujen alennuksena.

⁶Liikenneviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston htv-tavoitteita on tarkistettu 1.1.2010 toteutetun virastouudistuksen yhteydessä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009	2010	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	110 842	113 824	123 681
Bruttotulot	72 095	80 344	88 296
Nettomenot	38 747	33 480	35 385
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	17 145		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 342		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2009	2010	
	toteutuma ⁷	varsinainen talousarvio	2011 esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	66 016	74 370	79 772
— Tie- ja rautatieliikenne -toimiala	59 411	67 978	72 656
— Ilmailu -toimiala	4 612	4 200	5 016
— Merenkulku -toimiala	1 993	2 192	2 100
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	6 079	5 800	8 524
Tuotot yhteensä	72 095	80 170	88 296
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	73 080	75 251	83 530
— Tie- ja rautatieliikenne -toimiala	64 253	66 878	74 443
— Ilmailu -toimiala	5 616	5 124	5 534
— Merenkulku -toimiala	3 211	3 249	3 553
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	5 788	5 500	6 634
Kustannukset yhteensä	78 868	80 751	90 164
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	- 7 064	-881	-3 758
— Tie- ja rautatieliikenne -toimiala	-4 842	1 100	-1 787
— Ilmailu -toimiala	-1 004	-924	-518
— Merenkulku -toimiala	-1 218	-1 057	-1 453
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	291	300	1 890
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	-6 773	-581	-1 868
Kustannusvastaavuus %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	90	99	96
— Tie- ja rautatieliikenne -toimiala	92	102	98
— Ilmailu -toimiala	82	82	91
— Merenkulku -toimiala	62	67	59
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	105	105	128
Kustannusvastaavuus % yhteensä	91	99	98

⁷Vuoden 2009 tiedot perustuvat virastouudistusta edeltävään tilanteeseen, jonka vuoksi toteutumaluissa merenkulku-toimialan yhteiskustannukset on jouduttu käsittelemään laskennallisena.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet	-30
Maksujen alennus	30
VES -tarkistus	89
TAE-säästön tarkistus	38
Tekniset siirrot	378
Lentoliikenteen valvontamaksun tarkistus	1 400
Yhteensä	1 905

2011 talousarvio	35 385 000
2010 III lisätalousarvio	59 000
2010 talousarvio	33 480 000
2009 tilinpäätös	23 907 500

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

Selvitysosa: Meripolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus. Oman kauppalaivaston tarvetta korostaa Suomen syrjäinen sijainti ja ulkomaankaupan riippuvuus merikuljetuksista Itämeren yli. Jo pelkästään huoltovarmuusnäkökohdat edellyttävät riittävän suurta kotimaista tonnistoa. Suomen kauppalaivaston kehitys on 2000-luvulla ollut aleneva. Sen sijaan viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana alusten ja tonniston määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Kauppalaivaston keski-ikä on kuitenkin edelleenkin korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin.

Kaukoliikenteessä turvataan peruspalvelutaso ostamalla joukkoliikennepalveluja silloin kun yhteydet eivät synny markkinaehtoisesti. Peruspalvelun on toteuduttava liikennejärjestelmätasolla, joten riittää, että määränpäähen päästään yhtäkin liikenne-
muotoa käyttäen. Laadultaan peruspalvelutason ylittävistä kaukoliikenteen joukkoliikennepalveluista vastaavat pääsääntöisesti alueet.

Suurilla kaupunkiseuduilla tavoitteena on, että joukkoliikenne on matka-ajaltaan ja hinnaltaan kilpailukykyinen vaihtoehto henkilöautoilulle. Myös keskisuurilla kaupunkiseuduilla, mm. Lahden, Kuopion ja Jyväskylän seuduilla joukkoliikenteen hyvä palvelutaso on tärkeää etenkin työmatka- ja runkoyhteyksillä. Muilla kaupunkiseuduilla päätavoitteena on turvata liikkumismahdollisuudet perustasoisilla joukkoliikennepalveluilla.

Kuntakeskusten ja muiden isojen taajamien välisessä julkisessa liikenteessä tavoitteena on turvata työ-, opiskelu- ja liityntämatkoja palvelevat yhteydet sekä mahdollisuudet käydä hoitamassa asioita alueen kaupungissa tai muussa seudullisesti tärkeässä palvelukeskuksessa. Tavoitteena on, että jokainen voi asioida kuntakeskuksessa tai muussa palvelukeskuksessa vähintään kahdesti viikossa. Julkisen liikenteen tarjonnan tulee olla alueellisesti mahdollisimman kattavaa.

Joukkoliikenteen seudullista suunnittelua ja ostoperiaatteita kehitetään. Saaristoliikenteen lauttojen ja yhteysalusten palvelut turvataan nykytasolla.

Seuraavassa taulukossa on esitetty liikenteen tukemiseen ja ostopalveluihin käytettävä rahoitus:

Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut (milj. euroa)

	2009 toteutuma	2010 talousarvio	2011 esitys
Vesiliikenne (43, (44), (45), 50, 51)	91,5	100,7	89,2
Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (43)	86,5	95,7	84,2
Lästimaksuista suoritettavat avustukset (50)	0,8	0,8	0,8
Luotsauksen hintatuki (51)	4,2	4,2	4,2
Joukkoliikenteen ostot ja valtionavustukset (42, 63, 64, 65)	103,6	104,6	109,6
Valtionavustus koulutuksesta (42)	0,8	0,8	0,8
Joukkoliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (63)	63,2	63,7	69,4
Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (64)	8,3	8,7	7,9
Junien kaukoliikenteen ostot (65)	31,3	31,4	31,5
Yhteensä	195,1	205,3	198,8

42. Valtionavustus koulutuksesta (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu VR Yhtymä Oy:lle tai muulle rautatieliikenteen ammattikoulutusta tarjoavalle yhteisölle suoritettavaan korvaukseen.

2011 talousarvio	841 000
2010 talousarvio	841 000
2009 tilinpäätös	841 000

43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 84 236 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluettelon merkityille aluksille.

Selvitysosa: Aluksille maksettava tuki vastaa verovelvollisen merenkulkijan kauppa-alusluettelon merkityiltä edellä tarkoitettulta alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten ja maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen määrää sekä merimieseläkevakuutus-, työttömyysvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen samoin kuin vapaa-ajan ryhmähenkivakuutuksen ja vapaa-ajan lisävakuutuksen työnantajaosuuden määrää. Rajoitetusti verovelvollisten osalta tuki vastaa vain toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sosiaaliturvamaksun määrää.

Vuonna 2011 tukea maksetaan 1.7.2010—30.6.2011 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Matkustaja-aluksilla, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa, tuki vastaa verohallinnolle toimitettujen ja maksettujen työnantajasuoritusten osalta ennakonpidätysten, työnantajan sosiaaliturvamaksujen sekä lähdeveron määrää ajalta 1.11.2010—31.10.2011.

Kauppa-alusluetteloon merkittyjen 120 aluksen bruttovetoisuus oli vuoden 2009 lopussa 1 341 428 tonnia eli 86 % varsinaisesta kauppalaivastotonnistosta maksetun suoran tuen ollessa yhteensä 86,473 milj. euroa.

Tuen piiriin kuuluvia aluksia arvioidaan vuonna 2011 olevan kauppa-alusluettelossa yhteensä noin 114, joista 101 olisi lastialuksia ja 13 matkustaja-aluksia. Luetteloon merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä lähes 1 341 500 tonnia. Lastialusten tuki olisi keskimäärin noin 382 600 euroa alusta kohden ja osuus veronalaisesta tulosta noin 42 %. Matkustaja-alusten tuki olisi keskimäärin noin 3 495 000 euroa alusta kohden ja osuus veronalaisesta tulosta noin 40 %.

2011 talousarvio	84 236 000
2010 talousarvio	95 673 000
2009 tilinpäätös	86 473 696

50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Avustukset myönnetään Liikenneviraston määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Vastaava tulo on merkitty momentille 11.19.02. Lästimaksuina jaettavat varat jaetaan kokonaisuudessaan edellisen vuoden kerättyjen lästimaksujen toteutumana perusteella.

2011 talousarvio	800 000
2010 talousarvio	800 000
2009 tilinpäätös	887 346

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen.

Selvitysosa: Luotsausmaksutaso on tarkoitus pitää edelleen noin 74 % alempana kuin yleinen luotsausmaksu. Tämän johdosta liiketaloudellisesti kannattamattoman Saimaan alueen lakisääteistä luotsausta varten on tarkoitus maksaa momentin mukaista hintatukea luotsauspalveluja tuottavalle yhtiölle.

Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen luotsauslain muuttamiseksi siten, että luotsausmaksuista säädettäisiin jatkossakin valtioneuvoston asetuksella.

2011 talousarvio	4 200 000
2010 talousarvio	4 200 000
2009 tilinpäätös	4 200 000

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 69 375 000 euroa.

Määrärahasta voidaan maksaa joukkoliikennelain (889/2009) 45 §:n mukaisesti:

1) korvauksia liikenteenharjoittajille julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annetun neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1370/2007 (palvelusopimusasetus) säädetään

2) tukea palvelusopimusasetuksen 9 artiklan 2 kohdan johdantokappaleen ja b alakohdan mukaisiin tarkoituksiin sekä

3) muille kuin liikenteenharjoittajille korvausta kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimustyöstä.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää:

1) julkisia palveluhankintoja koskevien palvelusopimusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan b ja d alakohdan mukaisten sopimusten kustannuksiin

2) matkojen yhdistelystä aiheutuviin kustannuksiin

3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitukseen

4) valtion osuutena Merenkurkun laivaliikenteen ostomenoihin sekä

5) valtion osuutena säännöllisen lentoliikenteen ostomenoihin.

Määrärahasta saa myös myöntää valtionavustusta seuraavasti:

1) joukkoliikenteen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (275/2010) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille,

2) Helsingin seudun sekä Tampereen, Turun ja Oulun seutujen kunnille joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen ja kehittämiseen. Avustusta voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävänä kustannuksina pidetään liikennetarjonnan kehittämisestä, liityntäliikenteen toimintaedellytysten parantamisesta, liikenteen hoidon tehostamisesta, lippujärjestelmän kehittämisestä, lipun hintojen alentamisesta tai pitämisestä ennallaan sekä matkustajapalvelujen parantamisesta aiheutuvia kustannuksia.

3) Keskisuurten kaupunkiseutujen kunnille joukkoliikenteen kehittämisen avustamiseen, jos ne ovat tehneet joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta aiesopimuksen valtion ja alueen toimijoiden kanssa. Avustusta voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Junien lähiliikenteen palvelujen osto	10 900	10 900	10 900
Kemijärven yöjunaliikenteen osto	1 200	1 200	1 200
Kajaani—Helsinki -yöjunakokeilu	-	-	1 200
Lentoliikenteen palvelujen osto	1000	1 000	1 000
Alueellisen liikenteen palvelujen osto ja paikallisen liikenteen valtionavustus ⁸	28 350	-	-
Kaupunki- ja seutulippuallennusten valtionavustus ⁸	12 700	-	-
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen ⁸	-	40 625	42 825
Valtakunnalliset kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimushankkeet ⁸	3 275	2 000	2 000
Matkojen yhdistely	500	-	-
Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	5 000	7 700	10 000
Merenkurkun liikenne	250	250	250
Yhteensä	63 175	63 675	69 375

Junaliikenne (junien lähiliikenteen palvelujen osto ja Kemijärven yöjunaliikenteen osto sekä Kajaani—Helsinki – yöjunakokeilu)

Junaliikenteen tukemisessa tavoitteena on nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja kulkutapaosuutta. Ostoilla on mahdollista tarjota lähiliikennettä laajemmin kuin jos VR Yhtymä Oy hoitaisi liikennettä ainoastaan markkinalähtöisesti. Tarkoituksena on käsitellä raideliikennettä Helsingin seudulla yhtenä kokonaisuutena, jolloin liikennesuunnittelua voidaan tehostaa. Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) alueen ulkopuolisen Helsingin lähiliikenteen ostolla mahdollistetaan korkeampi palvelutaso kuin mihin suorat lipputulot antavat mahdollisuuden. Liikenteen ostaa liikenne- ja viestintäministeriö Helsinki—Karjaa ja Helsinki—Lahti välisiltä rataosuuksilta. Ostojen menettelytavoista sovitaan useaksi vuodeksi kerrallaan, mutta ostoihin varattavista määrärahoista päätetään vuosittain erikseen. Ostoilla mahdollistetaan liikennepoliittisesti tarpeelliseksi katsottava rautateiden lähiliikenne siinä laajuudessa kuin vuosittain tarpeeseen myönnettävä määräraha riittää. Lähiliikenteessä tehdään vuosittain noin 12 miljoonaa matkaa ja tehtyä matkaa kohden valtion rahoitus on ollut noin 0,9 euroa.

Kemijärven yöjunaliikenteen ostolla turvataan matkailuelinkeinon ja -keskusten kannalta tärkeää saavutettavuutta makuuvaunuilla. Liikenne hoidetaan aggregaattivaunujen avulla makuuvaunukalustolla. Matkoja rataosuudella arvioidaan tehtävän noin 30 000.

Kajaani—Helsinki –yöjunaliikenteen kaksivuotisen kokeilun vuosittainen kustannus on noin 1,2 milj. euroa. Matkustajia arvioidaan kyseisellä välillä olevan noin 30 000 vuodessa. Välillä turvattaisiin mm. matkailuliikenteen kannalta tärkeä vaihdoton yhteys Kajaanin ja Helsingin välille.

Lentoliikenne

Liikennepoliittisen selonteon mukaan lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika junalla on yli 3 tuntia. Savonlinnan ja Varkauden säännöllisen lento-

⁸ Vuonna 2011 alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen sisälsi aiempien vuosien momentin kohdat alueellisen liikenteen palvelujen osto ja paikallisen liikenteen valtionavustus, kaupunki- ja seutulippuallennusten valtionavustus sekä matkojen yhdistely. Lisäksi alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin, hintavelvoiteisiin ja kehittämiseen on siirretty 1 275 000 euroa kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimushankkeista.

liikenteen ostolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat kyseisten liikenteiden rahoittamiseen. Ostoliikenteessä matkustaa vajaa 19 000 matkustajaa vuodessa. Uusi sopimus lentoliikenteen ostosta tehdään runsaaksi kolmeksi vuodeksi vuonna 2010. Valtion maksuosuus on sopimuskaudella enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista.

Alueellinen ja paikallinen liikenne

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset rahoittavat maaseudun peruspalveluluonteista linja-autoilla ja takseilla harjoitettavaa joukkoliikennettä sekä seutu- ja työmatkalippuja koskevia hintavelvoitteita. Tavoitteena on parantaa joukkoliikenteen kulkutapaosuutta työ- ja asiointimatkoilla.

Liikenteen ostoissa asetetaan peruspalvelutaso tärkeysjärjestyksessä etusijalle muuhun ostoliikenteeseen nähden. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ostamassa runkoliikenteessä arvioidaan vuonna 2011 olevan matkustajia vajaa 6 miljoonaa. Matkustajaa kohden valtion rahoitusosuus on ollut noin 4 euroa.

Palvelusopimusasetuksen perusteella vahvistetaan hinnat, joita liikenteenharjoittajien tulee noudattaa. Joukkoliikenteen tuella kompensoidaan seutu-, kaupunki- ja työmatkalippujen hinnanalennusta. Hintavelvoitteen rahoittamisen edellytyksenä on, että kunta osallistuu hintavelvoitteen kustannuksiin vähintään yhtä suurella osuudella kuin valtio. Seutu- ja kaupunkilipuilla tehtyjen matkojen määrän arvioidaan olevan vuonna 2011 runsaat 20 miljoonaa.

Kunnille voidaan myöntää valtionavustusta kaupunkimaisen paikallisliikenteen ostoihin ja kaupunkilippuja koskeviin hintavelvoitteisiin. Valtion rahoitusosuus on enintään yhtä suuri kuin kunnan.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen kehittämistoimien painopisteenä ovat joukkoliikenteen palvelutason suunnittelu, kutsujoukkoliikenteen ja matkojen yhdistelyn edistäminen, lippujärjestelmien kehittäminen sekä keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen kehittämisohjelmien toteuttaminen yhdessä kuntien kanssa. Keskisuurten kaupunkiseutujen tulee tehdä alueelle aiesopimukset kehittämisohjelmien toimista. Haja-asutusalueen kyytitakuu kokeiluja toteutetaan Itä- ja Länsi-Suomessa.

Valtakunnalliset kehittämis-, suunnittelu ja tutkimushankkeet

Valtakunnallisella kehittämistoiminnalla pyritään turvamaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä sekä turvaamaan joukkoliikenteen tietopohjaa. Kehittämishankkeisiin kohdistetaan vuonna 2011 noin 2 milj. euroa.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa 10 milj. euron määrärahalta Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen joukkoliikennettä edellyttäen, että rahoitus nostaa seutujen joukkoliikenteen palvelutasoa ja siten lisää joukkoliikenteen käyttöä ja markkinaosuutta sekä parantaa sen kilpailukykyä. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että valtion rahoitus kytketään pitkäjänteisiin joukkoliikenteen kehittämisohjelmiin ja -toimiin, joilla voidaan varmistaa rahoituksen vaikuttavuus ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Avustuksen ensisijaisena jakoperusteena käytetään näiden seutujen asukasmääriä. Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja enintään 50 %:lla hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävänä kustannuksina pidetään liikennetarjonnan kehittämisestä, liittyn- tälliikenteen toimintaedellytysten parantamisesta, liikenteen hoidon tehostamisesta,

lippujärjestelmän kehittämisestä ja lipun hintojen alentamisesta tai pitämisestä ennallaan sekä matkustajapalvelujen parantamisesta aiheutuvia kustannuksia. Alueilla, joilla lisätään tarjontaa valtionavustuksen perusteella, arvioidaan olevan vuodessa runsaat 1 miljoonaa matkaa enemmän.

Meriliikenne(Merenkurkun liikenne)

Merenkurkun lauttaliikenteen ostamiseen tavoitteena on turvata Merenkurkun matkustajalauttaliikenne. Lauttaliikennettä ostetaan yhdessä Ruotsin valtion kanssa 250 000 eurolla vuonna 2011. Valtion maksuosuus on enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on kilpailuttanut ostosopimuksen ja laatinut sopimuksen vuoteen 2012 saakka. Vuonna 2011 matkustajia arvioidaan olevan noin 65 000.

Kainuun maakunnan joukkoliikenne

Kainuun maakunnan joukkoliikenteelle osoitetaan rahoitus työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta momentilta 32.50.63. Liikenne- ja viestintäministeriölle ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asetetut joukkoliikenteen tavoitteet suuntaavat myös Kainuun maakunnan joukkoliikenteen tavoitteita.

2011 talousarvio	69 375 000
2010 III lisätalousarvio	-10 000
2010 talousarvio	63 675 000
2009 tilinpäätös	63 142 000

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 867 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää saariston yhteysalusliikennepalvelujen ja niihin liittyvien polttoaineiden ostoon. Määrärahaa saa käyttää myös saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen sekä yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jätteiden kunnossapidon avustamiseen. Lisäksi määrärahasta saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein.

Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksupäätösperusteisena.

Selvitysosa: Saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituisella väestöllä on käytävissä kuljetuspalvelut.

Yhteysalusliikenne on Liikenneviraston vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa lähes kaikki Saaristomeren asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2011 arvioidaan olevan noin 112 000 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 47 euroa sekä vakinaista asukasta kohden noin 8 693 euroa vuodessa.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytettävissä yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Kotka—Pyhtään, Porvoon, Sipoon ja Tammisaaren saariston sekä Turunmaan saariston rengasteiden saariston pysyvien asukkaiden henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

2011 talousarvio	7 867 000
2010 talousarvio	8 667 000
2009 tilinpäätös	8 267 000

65. Junien kaukoliikenteen osto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää joukkoliikennelain (869/2009) mukaisesti.

Määrärahasta saa maksaa junien kaukoliikenteen palvelujen ostamisesta tehdyistä vuotta pidemmän ajan sopimuksista aiheutuvia korvauksia:

- 1) liikenteenharjoittajille julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa säädetään sekä
- 2) julkisia palveluhankintoja koskevien rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 (palvelusopimusasetus) 8 artiklan 3 kohdan b ja d alakohdan mukaisista sopimuksista.

Valtuus

Liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan solmimaan vuoden 2007 talousarviossa myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia VR Osakeyhtiön kanssa siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja VR Osakeyhtiön välillä on sopimus kaukoliikennepalvelujen ostoista vuosille 2007—2011. Sopimuksella on pyritty luomaan aiempaa paremmat edellytykset ostoliikenteen jatkuvuuden turvaamiselle ja pitkäjänteiselle ostoliikennepalvelujen kehittämiseksi. Sopimusvaltuus vuosille 2007—2011 on 156 100 000 euroa. Sopimuksesta arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2011 enintään 31,5 milj. euroa.

	Sopimus- valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2011 milj. €
Kaukoliikenteen ja alueellisen liikenteen ostosopimus 1.3.2007—31.12.2011	156,1	124,6	31,5

2011 talousarvio	31 500 000
2010 talousarvio	31 400 000
2009 tilinpäätös	31 311 000

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

Selvitysosa: Viestintäpalvelut ja -verkot ovat olennainen osa tietoyhteiskunnan kehittymistä, koska merkittävä osa yhteiskunnan palveluista tuotetaan ja kulutetaan viestintäpalveluja ja -verkkoja hyödyntäen. Suomen talouskehityksen ja kilpailukyvyn

kannalta on keskeistä pystyä muuttamaan vahva viestintäinfrastruktuuri- ja palvelusaaminen vahvuusiksi tietoyhteiskuntapalvelujen tuotannossa ja laajassa hyväksikäytössä. Uutta teknologiaa ja uusia viestintäpalveluita kehitetään ja pyritään ottamaan käyttöön kaikilla elämänoilla siten, että kansalaisten arki helpottuu.

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 506 000 euroa.

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut budjetoidaan maksuperusteisina.

Selvitysosa: Viestintävirasto rakentaa toimivaa ja turvallista tietoyhteiskuntaa kansalaisten ja suomalaisen elinkeinoelämän hyväksi. Tavoitteena ovat nopeat ja turvalliset tietoliikenneyhteydet, laadukkaat ja kohtuuhintaiset viestintä- ja mediapalvelut, toimivat viestintämarkkinat sekä taajuuksien tehokas jakaminen. Vuonna 2011 toiminnan erityisiä painopisteitä ovat viestinnän tietoturvallisuus, viestintäverkkojen tilannekuvan kehittäminen, luotettavien sähköisten tunnistamispalveluiden edistäminen, laajakaistayhteyksien saatavuuden edistäminen, tele- ja postimarkkinoiden kilpailun edistäminen, taajuuksien tehokas kohdentaminen ja uusien teknologioiden käyttöönoton edistäminen, viraston sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen sekä Yleisradion lakisääteisten tehtävien rahoituksen turvaaminen.

Viestintävirasto hoitaa *valtion televisio- ja radiorahaston* hallintoa. Valtioneuvosto päättää liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä rahaston määrärahojen käytöstä. Rahaston tulot ovat noin 447 milj. euroa, josta Yleisradio Oy:n julkiseen palveluun osoitetaan noin 436 milj. euroa, Viestintävirastolle perinnän ja tarkastuksen kuluihin noin 10,9 milj. euroa sekä liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön 0,4 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Viestintävirastolle vuodelle 2011 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa viestinnän toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita:

Tulostavoite	2009 toteutuma	2010 tavoite	2011 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Viestintäverkot ja -palvelut toimivat laadukkaasti ja häiriöttömästi. Viestintäviraston luokituksen mukaisien vakavien A-luokan vikojen määrä vuodessa, kpl	5	alle 5	alle 8 ⁹
Viestintäverkkojen häiriöt eivät estä hätäpalveluita.	-	-	toteutuu
Ajantasainen tietoturvan tilannekuvapalvelu. CERT-FI:n tilannekuvapalvelun yhteydessä tuotettujen tiedotteiden määrä vuodessa, lkm	375	350	350
Luotettava kansallinen verkkotunnuspalvelu. Vuoden aikana myönnettyjen verkkotunnusten määrä, lkm	48 009	38 000	43 000
Luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitettujen taajuuksien vastaavuus kysyntään. Luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitetun taajuusmäärän kasvu vuodessa, %	7,7	3	4
Vapautetaan radioluovista uusia sovelluksia yhteiskunnan eri toimialojen käyttötarkoituksien mukaisesti. Uusien sovellusten lukumäärä vuodessa, lkm	5	3	3
Merkittävien radiohäiriöiden syiden selvittämiseen kuluva aika, tuntia, enintään	18	18	18
Markkinakehitystä kuvaava keskeinen tieto tuotetaan neljä kertaa vuodessa. Toiminnalliset tunnusluvut (markkinaindikaattorit) tuotetaan kaksi kertaa vuodessa ja investointien kehitystä kuvaava tieto kerran vuodessa. Lisäksi Viestintävirasto selvittää telepalveluiden laatutekijöitä vähintään kerran vuodessa kyselyllä tai	toteutunut	toteutuu	toteutuu

⁹Luokitus muuttunut. A-luokka on tarkennettu niin, että siihen sisältyy myös sellaisia vikoja, joita ei aiemman luokituksen mukaan luettu vakaviksi vioiksi.

erillisselvityksellä.

Valtion laajakaistatukea koskevien tukihakemusten ja/tai tarvittavien lisäselvitysten saamisesta kolmen kuukauden kuluessa annettujen päätösten osuus, % vähintään

Tukumarkkinoita koskevista erimielisyyksistä neuvotellen tai sovitellen ratkaisujen osuus, %, vähintään

Tele-, posti- ja mediapalvelujen käyttäjien yhteydenotoista kahden kuukauden kuluessa käsiteltyjen osuus, %

Osoitteeltaan virheelliset kirjeet avataan ja niistä perille toimitetaan, %, vähintään

Aktiivisilla toimenpiteillä (tv-maksutarkastus, suora- ja telemarkkinointi, markkinointiviestintä) hankittujen uusien tv-maksun maksajien määrä on vähintään, lkm Viestintävirastolla on kattava kuva maan keskeisimmistä viestintäverkoista ja niiden vika- ja häiriötilanteista.

Viestintävirasto takaa kansalliseen tietoturvatointiin (NCSA) liittyvien tietojärjestelmien säädöstenmukaisuuden. Suoritettujen järjestelmätarkastusten lukumäärä kpl, vähintään

Asiakaskyselyssä Viestintäviraston yleisarvosana (asteikko 1—5)

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Teletoinnin ja tietoturvallisuuden ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja (euroa/yleisen televerkon liittymä), euroa

CERT-toiminnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/laajakaistaliittymä

Postipalvelujen valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/postinsaajatalous

Mediapalvelujen valvonnan kustannukset, euroa/tv-katsojatalous

FI-verkkotunnuksen rekisteröimismaksu, euroa, enintään

Tv-maksut-tulosalueen kustannukset suhteessa tv-katsojatalouksien lukumäärään, euroa

Työn tuottavuuden kehittyminen, %

Radiotaajuuksien työn tuottavuuden kasvu, %

Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %

Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuus, %

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA

Työtyytyväisyys (asteikko 1—5)

Henkilöstön määrä, htv

SEURANTA- JA RAPORTOINTIKOHTTEET

Valtion televisio- ja radiorahastoon tuloutettavat televisiomaksutulot (netto), milj. euroa, vähintään

	-	80	80
	67	50	50
	95	90	90
	81	75	75
	68 500	75 000	75 000
	-	toteutuu	toteutuu
	-	-	20
	3,6	3,4	3,4
	0,57	0,60	0,60
	0,73	1,00	0,90
	0,38	0,40	0,40
	0,23	0,26	0,26
	41/3 v	55/5 v	50/5 v
	15/1 v	36/3 v	33/3 v
		13/1 v	12/1 v
	4,34	4,90	4,90
	2	2	2
	3,2	2,0	2,0
	0,3	2	2
	99	103	100
	96	99	98
	3,5	3,4	3,4
	247,6	248	246
	422	424	436

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä maksuista (950/2008) ja liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston eräistä maksuista (1058/2009) sekä lakiin valtion televisio- ja radiorahastosta (745/1998), lakiin yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvas- ta (565/1999), verkkotunnuslakiin (228/2003) ja viestintämarkkinalakiin (393/2003).

Viestintävirasto perii teleyrityksiltä viestintämarkkinamaksua viestintämarkkinalaissa säädetyin perustein, teleyrityksiltä tietoturvamaksua sähköisen viestinnän tietosuoja- laissa (516/2004) säädetyin perustein, postiyrityksiltä postitoiminnan valvontamaksua postipalvelulaissa (313/2001) säädetyin perustein, televisio- ja radiotoiminnan valvon- tamaksua televisio- ja radiotoimintalaissa (744/1998) säädetyin perustein sekä sähköi- sen tunnistuspalvelun tarjoajilta maksua laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädetyin perustein. Viestintämarkkinamaksu 2 904 000 euroa, tietoturvamaksu 500 000 euroa, postitoiminnan valvontamaksu 1 300 000 euroa sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 710 000 euroa sekä

varmennemaksu 184 000 euroa tuloutetaan momentille 11.19.04. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamomentin määrärahan mitoituksessa.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee kaksi henkilötyövuotta tuotto-
vuustoimien vuoksi. Tämä on otettu huomioon maksujen alennuksena.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	33 326	36 642	35 102
Bruttotulot	27 837	29 147	27 596
Nettomenot	5 489	7 495	7 506
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 507		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 505		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2009	2010	2011
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Radiotaajuudet	10 305	10 856	10 231
Verkot ja turvallisuus	7 093	6 710	6 444
Tv-maksut	10 354	10 644	10 879
Tuotot yhteensä	27 752	28 210	27 554
Kustannukset			
Radiotaajuudet	10 801	11 265	10 096
Verkot ja turvallisuus	6 554	6 518	6 687
Tv-maksut	10 354	10 644	10 879
Kustannukset yhteensä	27 709	28 427	27 662
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Radiotaajuudet	-496	-409	135
Verkot ja turvallisuus	539	192	-243
Tv-maksut	-	-	-
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	43	-217	-108
Kustannusvastaavuus %			
Radiotaajuudet	95	96	101
Verkot ja turvallisuus	108	103	96
Tv-maksut	100	100	100
Kustannusvastaavuus % yhteensä	100	99	100

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Tuotot			
Verkot ja turvallisuus	437	704	684
Viestintämarkkinat ja -palvelut	4 499	4 729	4 914
Tuotot yhteensä	4 936	5 433	5 598
Kustannukset			
Verkot ja turvallisuus	423	684	710
Viestintämarkkinat ja -palvelut	4 702	4 961	4 989
Kustannukset yhteensä	5 125	5 645	5 699
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Verkot ja turvallisuus	14	20	-26
Viestintämarkkinat ja -palvelut	-203	-232	-75
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	-189	-212	-101
Kustannusvastaavuus %			
Verkot ja turvallisuus	103	103	96
Viestintämarkkinat ja -palvelut	96	95	99
Kustannusvastaavuus % yhteensä	96	96	98

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet	-30
Maksujen alennus	30
Muut muutokset	11
Yhteensä	11

2011 talousarvio	7 506 000
2010 talousarvio	7 495 000
2009 tilinpäätös	6 995 000

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnallisilla vähemmistökielillä ruotsin, saamen tai romanin kielellä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen, viittomakielisten vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tukemiseen. Määrärahaa voidaan käyttää myös sellaisten saamenkielisten sisältöjen tuottamiseen, jotka sisältyvät suomen tai ruotsin kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

Selvitysoasa: Määrärahan tarkoituksena on edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

2011 talousarvio	500 000
2010 talousarvio	500 000
2009 tilinpäätös	500 000

44. *Valtionavustus suomalaisten televisio- ja radio-ohjelmien lähettämiseen ulkomaille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena Yleisradio Oy:n julkiseen palveluun kuuluvien Suomesta ulkomaille suuntautuvien radiopalvelujen (YLE Radio Finland) ja televisio- ja radiopalvelujen (YLE TV Finland) kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu turvaamaan Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävään kuuluvan Suomesta ulkomaille suunnattujen televisio- ja radiopalvelujen järjestäminen. Toiminnan vuotuiset kustannukset arvonlisäveroineen ovat arviolta 2,4 milj. euroa.

2011 talousarvio	1 350 000
2010 talousarvio	1 350 000
2009 tilinpäätös	2 000 000

50. *Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueella annetussa laissa tarkoitetun Viestintäviraston aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myöntämän valtion tuen maksamiseen ja tästä aiheutuviin hallinto- ja yleiskustannuksiin.

Valtuus

Viestintävirasto oikeutetaan solmimaan vuoden 2009 myöntämisvaltuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla sekä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muutos tulivat voimaan 1.1.2010. Tarkoituksena on, että laajakaistarakentamisen tukemiseen käytetään Viestintäviraston päätöksillä tämän momentin määrärahaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten päätöksellä maaseudun kehittämiseen myönnettävästä tuesta säädettyssä laissa tarkoitettua momentin 30.10.61 määrärahaa. Valtion tuen edellytyksenä on, että hankekohtaisesti kunnat sitoutuvat rahoittamaan oman osuutensa julkisesta rahoitustuesta. Julkinen rahoitustuki voi olla enintään 2/3 hankkeen kustannuksista. Valtion rahoitusosuus on enintään 33 prosenttia laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista ja kunnan rahoitusosuus 33 prosenttia. Valtion maksuosuus on kuitenkin enintään 58 prosenttia ja kunnan osuus 8 prosenttia niissä kunnissa, joissa hankkeen rahoittaminen muuten muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen rasitteen. Kuntakohtaisen maksuosuuden määräytymisperusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset maksavat vuosina 2010—2013 laajakais-
tahankkeiden valtion osuuden 25,15 milj. euroa momentilta 30.10.61. Elinkeino-, lii-
kenne- ja ympäristökeskusten rahoittamissa hankkeissa kunnan maksuosuus on 22
prosenttia. Viestintävirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset eivät voi
rahoittaa samaa laajakaistahanketta, minkä vuoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskukset pyytävät Viestintäviraston lausunnon ennen valtioneuvoston päätöstä.

Valtioneuvosto on asettanut 4.12.2008 tehdyllä periaatepäätöksellä tavoitteeksi, että 31.12.2015 mennessä kaikkialla maassa on kysynnän mukaisesti saatavilla 100 megabitin yhteydet mahdollistava valokuitu- tai kaapeliverkko tai muu ominaisuuksiltaan näihin rinnasteinen verkko, johon liitettävällä enintään kahden kilometrin pituisella kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä ainakin 99 prosenttia vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista voidaan käyttää erittäin suuria yhteysnopeuksia vaativia viestintä- ja muita tietoyhteiskunnan palveluita.

Maakuntien liitot ovat vuoden 2009 aikana arvioineet väestö- ja aluekehityksen huomioon ottaen maakunnan nopeiden yhteyksien kysynnän kehityksen ja yleisen televerkon kehittämistarpeet. Maakuntien liitot ovat laatineet suunnitelmat vuoden 2015 tavoitteiden toteuttamiseksi. Viestintävirasto on arvioinut maakuntien liittojen suunnitelmat ja toimittanut niitä koskevan lausuntonsa liikenne- ja viestintäministeriölle. Valtioneuvosto päättää laajakaistatuen jakautumisesta maakuntien kesken. Tämän jälkeen maakuntien liitot julistavat tuen haettavaksi tarkoituksenmukaisin väliajoin.

Viestintävirastolle on myönnetty vuoden 2009 ensimmäisessä lisätalousarviossa 66,0 milj. euron valtuus. Myöntämisvaltuutta arvioidaan uusittavan noin 55 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (euroa)

	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuodesta 2011 lähtien
Aikaisempien vuosien ja vuoden 2011 sitoumukset	9 800	11 000	10 000	22 000	52 800
Yhteensä	9 800	11 000	10 000	22 000	52 800

2011 talousarvio	9 800 000
2010 talousarvio	12 700 000
2009 tilinpäätös	500 000

50. Tutkimus

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tutkimustoiminta tukee ministeriön liikenne- ja viestintäpolitiikan sekä hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä on laadukkaat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet. Liikenne- ja viestintäalan yrityksille pyritään takaamaan kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet.

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 359 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämanner-toiminnasta aiheutuviin menoihin,
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen sekä
- 3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysoasa: Ilmatieteen laitos tuottaa luotettavaa havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja meristä. Ilmatieteen laitos on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastomuutokseen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Tämän osaamisensa laitos yhdistää palveluiksi, joita se tuottaa tehokkaasti yleisen turvallisuuden edistämiseksi sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi. Laitos havainnoi ilmakehän fysikaalista tilaa, kemiallista koostumusta ja sähkömagneettisia ilmiöitä sekä merten ja erityisesti Itämeren fysikaalista tilaa. Laitos tuottaa myös tietoa ja palveluja ilmakehän ja merien menneestä, nykyisestä ja tulevasta tilasta. Laitos tekee korkeatasoista tutkimusta erityisesti painopistealueillaan, joita ovat sää ja turvallisuus, ilmastomuutos ja siihen sopeutuminen, ympäristö ja terveys, kaukokartoitus ja avaruus sekä muuttuva Itämeri. Laitos osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Laitos tähtää toiminnassaan kestäväen kehityksen edistämiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmatieteen laitokselle vuodelle 2011 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa tutkimukselle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita:

Tulostavoite	2009 toteutuma	2010 tavoite	2011 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Sovelletaan tutkimuksessa saatuja uusimpia tietoja mm. ilmastomallien sekä havainto-, ennustus- ja varoitusjärjestelmien ja muiden palveluiden kehittämisessä.			
Lämpötilaennusteiden osuvuus 1 vrk, %	88,1	88	88
Lämpötilaennusteiden osuvuus 3—5 vrk, %		68	68
Sateen todennäköisyysennusteiden osuvuus 1 vrk, %	85,4	86	86
Sateen todennäköisyysennusteiden osuvuus 3—5 vrk, %		66	66
Kovan tuulen varoitusten osuvuus 1 vrk, %	83,4	85	85
Aallokkomallien osuvuustarkkuus, %	97	87	87
Aallokko- ja vedenkorkeuspalvelun toimitusvarmuus, %	99,9	96	96
Jääpalvelun toimitusvarmuus, %		93	93
Sääennusteiden toimitusvarmuus, %	99,9	99,5	99,5
Varoitusten toimitusvarmuus, %	99,9	99,5	99,5
Kansalaisten asiakastytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	4,1	3,8	3,8
Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantuntemusta sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi.			
Viranomaisten asiakastytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	3,8	3,8	3,8
Liiketoiminnan asiakastytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	4,0	3,9	3,9
Liikennesektorin asiakastytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	3,9	3,8	3,8
Viranomaisten tyytyväisyys vaarallisten sääilmiöiden ennakkovaroittamiseen (asteikko 1—5)	3,5	3,8	3,8
Tuetaan tutkimuksen keinoin mm. ilmastomuutokseen sopeutumista toimien laaja-alaisesti yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.<			
Julkaisuaktiivisuusindeksipisteet	14 941	12 000	13 000
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit, kpl	259	200	225
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.			
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	99	102	102
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	100	100	100
Yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot (1 000 euroa)	6 710	4 830	6 500
Ulkopuolisen rahoituksen osuus yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kustannuksista, %	53	50	50
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	0,05	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	2,9	2	2
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA			
Työtytyväisyys (asteikko 1—5)	3,62	3,5	3,5
Henkilöstön määrä, htv	637	629	619

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina maksullisen palvelun tulot, EU:lta ja muilta yhteistyösapuolilta saatavat yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot ja muut tulot. Etelämanner-toimintaan on varattu 849 000 euroa. Suomen Etelämanner-toiminta perustuu kansainväliseen sopimukseen.

Eurooppalaiselle tutkimusinfrastruktuuritiekartalle hyväksytty ICOS -hanke (Integrated Carbon Observing System) on merkittävä kasvihuonekaasujen päästövähennysten todentamisen ja seurannan kannalta. Hankkeen Suomeen sijoittuvan päämajan infrastruktuurin valmisteluun, suunnitteluun ja rakentamiseen varataan 1,0 milj. euroa vuonna 2011.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Bruttomenot	59 442	57 056	57 859
Bruttotulot	19 440	15 840	17 500
Nettomenot	40 002	41 216	40 359
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 789		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	12 457		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2009 toteutuma	2010 varsinainen talousarvio	2011 esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	6 193	6 250	6 200
Liiketaloudelliset suoritteet	6 158	4 760	4 800
Tuotot yhteensä	12 351	11 010	11 000
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	6 224	6 250	6 200
Liiketaloudelliset suoritteet	6 281	4 685	4 700
Kustannukset yhteensä	12 505	10 935	10 900
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-31	-	-
Liiketaloudelliset suoritteet	-123	75	100
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	-154	75	100
Kustannusvastaavuus %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	100	100	100
Liiketaloudelliset suoritteet	98	102	102
Kustannusvastaavuus % yhteensä	99	101	101

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet (-10 htv)	-150
Tuottavuustoimenpiteiden tarkistus	-90
Uudelleenkohdentamisen tarkistus	-13
Siirto momentilta 31.10.20. Älyliikenne	750
VES- vaikutukset	225
Muut muutokset	-829
Yhteensä	-857

2011 talousarvio	40 359 000
2010 III lisätalousarvio	147 000
2010 talousarvio	41 216 000
2009 tilinpäätös	43 846 000

60. Liiketoiminta

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi Luotsausliikelaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi. Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

(40.) *Avustus Ilmailulaitokselle* (siirtomääräraha 2 v)

2009 tilinpäätös	6 000 000
------------------	-----------

(87.) *Varustamoliikelaitos*

2009 tilinpäätös	—
------------------	---

(88.) *Luotsausliikelaitos*

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2011 talousarvio	—
2010 talousarvio	—
2009 tilinpäätös	—

(89.) *Ilmailulaitos*

2009 tilinpäätös	—
------------------	---

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTOISET TULOT

19. Muut veronluonteiset tulot

02. Lästimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lästimaksu perustuu lakiin (189/1936) ja asetukseen (468/1954) lästimaksusta. Vastaavat menot on merkitty momentille 31.30.50.

2011 talousarvio	800 000
2010 talousarvio	800 000
2009 tilinpäätös	786 450

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 4 600 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Ratavero perustuu rataverosta annettuun lakiin (605/2003). Rataverolain 5 §:n pykälän muuttamisesta annetun lain perusteella kannetaan momentilta 31.10.78 rahoitetun Kerava—Lahti -oikoradan käytöstä investoinnin rataveroa, jonka tuotto on arvioitu 4 600 000 euroksi.

2011 talousarvio	4 600 000
2010 talousarvio	20 899 000
2009 tilinpäätös	16 998 600

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 5 598 000 euroa.

Selvitysosa: Viestintämarkkinamaksu, 2 904 000 euroa, perustuu viestintämarkkinalakiin (393/2003). Tietoturvamaksu, 500 000 euroa, perustuu sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004). Postitoiminnan valvontamaksu, 1 300 000 euroa, perustuu postipalvelulakiin (313/2001). Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu, 710 000 euroa, perustuu lakiin televisio- ja radiotoiminnasta (744/1998). Varmennemaksu, 184 000 euroa, perustuu lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä al-lekirjoituksista (617/2009). Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.40.01 määrärahan mitoituksessa.

2011 talousarvio	5 598 000
2010 III lisätalousarvio	950 000
2010 talousarvio	5 100 000
2009 tilinpäätös	5 186 884

05. Lentoliikenteen valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 7 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Maksu peritään jokaisesta lentoasemilta lähteneestä vähintään kaksivuotiaasta matkustajasta. Maksuvelvollinen on lentoaseman pitäjä. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Vuoden 2011 arvio lentoliikenteen valvontamaksukertymästä perustuu vuoden 2010 arvioon kotimaan ja kansainvälisen liikenteen kehityksestä. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen laiksi lentoliikenteen valvontamaksun nostamisesta 0,80 eurosta 1,00 euroon. Momentin tuloarvio on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2011 talousarvio	7 800 000
2010 talousarvio	6 400 000
2009 tilinpäätös	6 677 625

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 68 476 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua. Vuoden 2010 arvio väylämaksukertymästä perustuu vuoden 2010 toteutuma-arvioon siten, että vuonna 2011 liikenteen määrän on arvioitu nousevan 2 %, mikä laskee tulokertymää noin 1 %.

2011 talousarvio	68 476 000
2010 talousarvio	72 700 000
2009 tilinpäätös	66 469 000

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 734 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot ovat kiinteistöjen ja irtaimen omaisuuden myyntituloja, takaisin perittäviä maanlunastuskorvauksia ja muita sekalaisia tuloja sekä EU:n suoran rakentamistuen tuloutuksia kustannuksista, jotka on maksettu investointimomenteilta.

Tuloarvioon sisältyy ratahankkeiden TEN-tuloja 7 700 000 euroa ja Hakamäentie, Helsinki hankkeen rakentamisesta aiheutuvista menoista Helsingin kaupungin 34 000 euron rahoitusosuus.

2011 talousarvio	7 734 000
2010 III lisätalousarvio	3 775 000
2010 talousarvio	22 782 000
2009 tilinpäätös	8 083 686

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 58 000 euroa.

Selvitysosa: Hallinnonalan muiden sekalaisen tulojen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa. Momentille tuloutetaan myös Turvatekniikan keskukselle keräämät tuotot vaarallisten aineiden kuljetusten markkinavalvonnasta. Näiden tulojen arvioidaan olevan 8 000 euroa vuonna 2011.

2011 talousarvio	58 000
2010 III lisätalousarvio	11 000
2010 talousarvio	58 000
2009 tilinpäätös	10 673 835